

Komparativt studie af de nordiske lærer-uddannelser

Bilag 2 - Finland

Komparativt studie af de nordiske lærer-uddannelser

Bilag 2 - Finland

2008

Vejledning til nordiske samarbejdspartnere - endelig udgave

Komparativt studie af de nordiske lærerud-
dannelser

© 2008 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

EVA sætter komma efter Dansk Sprognævns
anbefalinger, dvs. at der som hovedregel ikke
sættes komma foran ledsætninger.

Indhold

1	Indledning	6
2	Regulering af læreruddannelser - afgrænset til love og bekendtgørelse	8
2.1	Opsummering af afsnittet	8
2.2	Afgrænsning af den nationale analyse	9
2.3	Nationale styringstendenser	9
2.4	Styringsgrundlag	10
2.5	Læreruddannelsen/(erne)s organisering	11
2.5.1	Overordnet organisering	11
2.5.2	Læreruddannelsens struktur og varighed ift. Bologna	12
2.5.3	Institutionel placering	14
2.6	Godkendelse og andre kvalitetssikringsformer	15
2.7	Formelle kompetencekrav til undervisere på læreruddannelsen	16
2.8	Formelle kompetencekrav til dimittenderne i forskellige dele af skolesystemet	17
3	Studenterkarakteristik og rekruttering	19
3.1	Opsummering af afsnittet	19
3.2	Rekruttering og rekrutteringsmønstre 2003-2007	20
3.3	Adgangskrav	20
3.4	Lærerstuderendes baggrund	22
3.5	Gennemførelsestid, frafald og frafaldstidspunkt	22
4	Læreruddannelsernes struktur og vægtning af fag og faglige elementer	24
4.1	Opsummering af afsnittet	24
4.2	Læreruddannelsens overordnede formål	25
4.3	Læreruddannelsen/(erne)s indholdsmæssige struktur	26
4.4	Undervisningsfagenes (linjefag) omfang, placering og indhold	27
4.5	Fagdidaktikkens omfang, placering og indhold	28
4.6	De pædagogiske fags omfang, placering og indhold	29
4.7	Andre fællesfag	30
4.8	Praktikkens omfang, organisering og indhold	30
4.9	Kobling mellem teori og praksis	32
5	Beskæftigelsesforhold	34
5.1	Opsummering af afsnittet	34
5.2	Udbud og efterspørgsel af lærere	34
5.3	Beskæftigelses- og ansættelsesforhold	35
5.3.1	Lærernes ansættelsesforhold.	35
5.3.2	Fastholdelse i lærerprofession	38
5.4	Lærerstuderendes valg af undervisningsfag (linjefag)	39
5.5	Lønforhold	39
5.6	Læreruddannelsens status i samfundet	41

Appendiks

Appendiks A: Referencer

1 Indledning

Det centrale formål for det komparative studie af de nordiske læreruddannelser er at skabe grundlag for erfaringsudveksling og gensidig inspiration og læring de nordiske lande imellem. Omdrejningspunktet for studiets analyser har derfor været at belyse forskelle og ligheder ved en række forhold relateret til læreruddannelser landene imellem samt forskelle og ligheder i de måder, de nordiske lande har valgt at håndtere de udfordringer som læreruddannelser møder.

DPU og EVA har sammen med samarbejdspartnere i de øvrige fire nordiske lande gennemført et komparativt studie af de nordiske læreruddannelser der fokuserer på:

- 1 det regelværk (lovgivning mv.) der rammesætter uddannelserne
- 2 rekrutteringen til uddannelserne
- 3 opbygningen, organiseringen og indholdet af uddannelserne
- 4 uddannelsernes kapacitet til at forsyne uddannede lærere til alle dele af samfundet og alle fag

EVA og DPU har haft følgende deltagere tilknyttet projektet:

- Områdechef Tine Holm, de videregående uddannelser, EVA
- Specialkonsulent Signe Ploug Hansen, Metodeudvikling og metoderådgivning, EVA
- Evalueringskonsulent Grith Zickert, de videregående uddannelser, EVA
- Evalueringskonsulent Mark Noppen, de videregående uddannelser, EVA
- Evalueringsmedarbejder Dina Madsen, de videregående uddannelser, EVA
- Professor Jens Rasmussen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
- Adjunkt Hans Dorf, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet

Samarbejdspartnerne i de nordiske lande er:

- Dekan Anne Kristín Sigurðardóttir, University of Iceland, School of Education (Island)
- Docent Ragnhildur Bjarnadóttir, University of Iceland, School of Education (Island)
- Professor Sven-Erik Hansén, Åbo Akademi University (Finland)
- Professor Kaj Henrik Sjöholm, Åbo Akademi University (Finland)
- Professor Gjert Langfeldt, University of Agder (Norge)
- Førsteamanuensis Tobias Werler, University of Agder (Norge)
- Førsteamanuensis Ilmi Wilbergh, University of Agder (Norge)
- Dekan Björn Åstrand, Umeå University (Sverige)

Desuden har en referencegruppe nedsat af Nordisk Ministerråd bidraget med input.

Afgrænsning af læreruddannelser

Studiet omfatter uddannelserne til lærer på grundskoleniveau og videregående skoleniveau (gymnasieniveau/ungdomsuddannelse) (det vil sige første til tolvte klassetrin) i de fem nordiske lande (Island, Finland, Norge, Sverige og Danmark). Alternative uddannelsesveje som fx meritlæreruddannelser og netbaserede læreruddannelser er således ikke omfattet af studiet. De andre uddannelsesveje der eksisterer i hvert af de nordiske lande er dog angivet i afsnit 2.2

Nationale analyser som analysegrundlag

Den komparative analyse er et deskriptivt studie, der tager udgangspunkt i de nationale analyser udarbejdet af EVA/DPU (Danmark) og samarbejdspartnerne fra de fire øvrige nordiske lande. For at sikre ensartethed i de nationale analyser og dermed danne relevant grundlag for det komparative studie, udarbejdede EVA og DPU i studiets startfase en vejledning der specificerede kravene for de nationale analyser af læreruddannelsen/(erne). I vejledningen beskrev DPU og EVA hvilke elementer der skulle indgå i de nationale analyser. For hvert afsnit blev der desuden beskrevet hvilket datagrundlag der skulle ligge til grund for analysen og hvordan data skulle præsenteres og beskrives.

Det er centralt at være opmærksom på at de nationale analyser og dermed også de komparative analyser er et deskriptivt studie, der tager udgangspunkt i tilgængelige og eksisterende data. Af hensyn til pålideligheden af det komparative studie er der kun anvendt autoritative kilder. Det har været op til hvert enkelt land at vurdere de tilgængelige kilder og på basis heraf afgøre om det var muligt at anvende dem. Landene har også skulle anføre det i deres besvarelser såfremt der ikke foreligger data.

2 Regulering af læreruddannelser - afgrænset til love og bekendtgørelse

Denne del af studiet er orienteret mod rammesætningen af læreruddannelsesprogrammerne i de nordiske lande, det vil sige mod de enkelte landes styringsgrundlag. Udover spørgsmålet om graden af regulering, vil denne del af studiet omfatte institutionernes eksterne, dvs. nationale, kvalitetssikringsystemer samt læreruddannelsesprogrammernes organisering og institutionelle placering.

Analyserne og komparationerne på dette område vil basere sig på styringsdokumenter i form af love og bekendtgørelser i hvert af de nordiske lande.

2.1 Opsummering af afsnittet

Formuler på baggrund af de oplysninger der præsenteres i dette temas enkelte afsnit en opsummering af de mest centrale nationale trends i relation til læreruddannelsen/(erne). Opsummeringen skal pege på de valgte eller mulige løsninger der fokuseres på nationalt.

Forventet omfang: 1 side

Läroarbilden i Finland är helt integrerad i universitetets examenssystem och regleras enligt universitetslagstiftningen. För närvarande reformeras universitetslagen och en ny lag beräknas träda i kraft 1.1.2010. Såsom förslaget till lagen föreligger kommer läroarbilden struktur och innehåll inte att påverkas. För de flesta grupper av lärare är utbildningen knuten till mastersnivån. Enligt samma system som inom övriga universitetsutbildningar utformar läroarbilden själva innehållet i programmen enligt vetenskapliga kriterier. Dessa avgörs inom universitetens beslutande organ, som regel på fakultetsnivå. Den grundläggande strukturen följer den finländska anpassningen till Bologna-deklarationen vilket innebär en tvåcykelmodell som fullt ut tagits i bruk hösten 2008. Studierna på kandidatnivå (Bachelor-examen) avläggs på 3 år och omfattar 180 ECTS. Till dessa tillkommer behörighetsgivande studier omfattande 120 ECTS vilka leder till Mastersexamen som avläggs på 2 år. Hela läroarbilden omfattar således 5 år och 300 ECTS.

Barnträdgårdsläroarbilden (förskolläroarbilden) ligger på kandidatnivå men med utvecklade möjligheter att fortsätta till mastersnivå, exempelvis inom det egna programmet eller via bryggstudier till andra mastersprogram. Yrkesläroarbilden är mera mångfasetterade och följer beroende på bransch olika modeller som både kan vara knutna till mastersnivå eller om det är fråga om mer praktiskt orienterade branscher bygga på grundexamen och högre yrkeshögskoleexamen. På finskspråkigt håll är utbildningen av yrkeslärare förlagd till Yrkeshögskolor (Polytechnics eller University Colleges) medan den på svenskspråkigt håll är förlagd till ett universitet.

Inom varje läroarbilden ingår en gemensam behörighetsgivande studiehelhet kallad pedagogiska studier för lärare och som omfattar 60 ECTS. Denna helhet, som visserligen anpassas till olika kategorier av lärare, ger generell läroarbilden.

Bolognareformen planerades inom ramen för ett nationellt projekt kallat VOKKE (National-Level Coordination of Degree Programme Development in Teacher Education and in the Sci-

ences of Education) (Jakku-Sihvonen & Niemi, 2006 och Niemi & Jakku-Sihvonen, 2006) som universitet med lärarutbildningar organiserade tillsammans med Undervisningsministeriet. Kvalitetsutvecklingen utgör ett stort tema inom finländsk universitetsutbildning och hanteras på nationell nivå av Rådet för utvärdering av högskolorna (RUH). Olika system för att säkra kvaliteten i utbildningar har utarbetats för lärosäten och appliceras sedan på olika nivåer. Både inhemska och utländska utvärderingar och auditeringar görs inom olika sektorer av universitetens verksamhet. De kan exempelvis omfatta en hel utbildningssektor, som lärarutbildningen, eller inriktas på ett enskilt universitet.

2.2 Afgrænsning af den nationale analyse

Beskriv hvilke læreruddannelsesprogrammer der indgår i den nationale analyse.

Lav derudover en oversigt over de øvrige eksisterende nationale læreruddannelsesprogrammer, som ikke indgår i analysen (fx meritlæreruddannelsen og e-learningprogrammer). I den forbindelse skal der i appendix 1 vedlægges en oversigt over uddannelsessystemet.

I följande beskrivning av den finländska lärarutbildningen ingår utbildningen för klasslärare, specialklasslärare, ämneslärare, speciallärare samt yrkeslärare med undervisning inom yrkesutbildningen för yrkesinriktade grundexamina. Dessa lärarkategorier ger undervisning inom den grundläggande utbildningens årskurs 1-9 (elever i åldern 7-16 år) samt i gymnasiet och inom yrkesutbildningen (elever i åldern 16-19 år).

I beskrivningen ingår *inte* följande lärarutbildningar:

- utbildning för undervisning inom den grundläggande konstundervisningen, som riktar sig till barn och unga och som ger eleverna förmåga att uttrycka sig och söka sig till yrkesutbildning och utbildning på högre nivå inom konstområdet i fråga (Finlex, 633/1998)
- utbildning för elevhandledare och studiehandledare (Finlex, 986/1998)
- utbildning för barnträdgårdslärare (Finlex, 272/2005)
- utbildning för förskoleundervisning i en undervisningsgrupp i vilken inte ingår elever i grundläggande utbildning (Finlex, 327/2000)
- utbildning för trafiklärare (Finlex, 358/2003)
- utbildning för undervisning vid yrkeshögskola (Finlex, 357/2003)

Det bör dock noteras att lärarbehörigheten för undervisning inom den grundläggande utbildningen, gymnasiet och yrkesutbildningen också ger behörighet för undervisning inom t.ex. det fria bildningsarbetet. Det ges ingen separat utbildning för lärare inom det fria bildningsarbetet, vuxenutbildning etc. Generell lärarbehörighet uppnås genom avläggandet av 60 ECTS pedagogiska studier för lärare. Övriga behörighetskrav är beroende av undervisningsområde, utbildningsinstitution etc.

2.3 Nationale styringstendenser

Beskriv kort den seneste udvikling i den nationale regulering af læreruddannelsen/(erne), fx centrale temaer i den seneste reform og/eller kommende reformer. Beskriv kort den relevante historik for reformtiltagene.

Forventet omfang: 1 side

Den finländska lärarutbildningen gavs fram till början av 1970-talet vid s.k. seminarier. År 1971 fick universiteten ansvaret för klasslärarutbildningen, och man ökade också studierna i pedagogik för ämneslärare. I och med att universiteten fick ansvaret för lärarutbildningen kom lärarexamen att bli en examen på master-nivå. Detta innebär att alla som avlagt en finländsk lärarexamen har möjlighet att gå vidare till forskarutbildning.

Målet med överförandet av lärarutbildningen till universiteten var att akademisera lärarutbildningen och att förenhetliga utbildningen för olika lärarkategorier, med sikte på en generell lärarbehörighet. Den generella lärarbehörigheten infördes 1995. Grunden för all lärarutbildning är forskning och vetenskap. Man eftersträvar en yrkeskultur som utgår från forskning,

så att lärare ska kunna använda forskningsresultat men också själva analysera och utveckla sitt eget arbete.

Läroplanerna innehåller akademiska ämnen, forskarstudier, pedagogiska studier samt studier i språk och kommunikation. Inom denna ram kan olika fakulteter göra sina egna profileringar. Alla läroplaner innehåller också praktik, d.v.s. studie- och arbetsperioder ute i skolor på fältet samt i de övningskolor som hör till varje universitet som ger läroplaner. Lärare förväntas utöver undervisningen aktivt ta del i utvecklingen av skolan samt sköta administrativa uppgifter inom skolvärlden. De förväntas också fortbilda sig och samverka med föräldrar och andra berörda parter. I ett kunskapsintensivt och alltmer multikulturellt samhälle krävs hög ämneskunskap, men också metakunskap i läraryrket. Huvudlinjen inför framtiden är fortsättningsvis utgångspunkten i forskning. Lärarna förväntas ha ett forskningsorienterat förhållningssätt till sitt yrke. Läroplanerna studeras och analyseras, och forskning bedrivs inom såväl skolans ämnen som pedagogik och didaktik i allmänhet.

Under 1970- och 1980-talen styrdes läroplanerna i hög grad på ministeriernivå. Under 1990-talet vidtog många decentraliserande åtgärder i utbildningssystemet. Undervisningsministeriet gör upp ramarna för universitetens verksamhet och utbildningar, inklusive läroplanerna. Inom dessa ramar ansvarar varje universitet för sin egen profilering. Den senaste reformen inom den finländska läroplanerna är Bologna-reformen. Ur finländskt perspektiv kan Bologna-processen ses som en form av nationell analys och utvärdering av läroplanerna snarare än som en strukturreform. Bologna-processen har styrts från undervisningsministeriet genom lagstiftning, seminarier, projekt etc. (bl.a. VOKKE-projektet för utveckling av examina inom läroplaner och pedagogik (Jakku-Sihvonen & Niemi, 2006 och Niemi & Jakku-Sihvonen, 2006). Det tvådelade examenssystemet enligt Bologna-modellen infördes i Finland 2005.

2.4 Styringsgrundlag

Beskriv styringsgrundlaget for læreruddannelsen/(erne). Beskrivelsen skal give et overblik over den relevante gældende lovgivning (ramme-, detaillovgivning etc.). Beskrivelsen skal belyse i hvilken grad uddannelsen er reguleret af national lovgivning og i hvilken grad de enkelte institutioner selv kan træffe beslutninger om uddannelsens form og indhold.

Forventet omfang: 1 side.

Den finländska läroplanerna regleras av lagar och förordningar om universitetsexamina, om yrkespedagogisk läroplaner, om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet och om den grundläggande utbildningen, gymnasiet och yrkesutbildningen. Det finns ingen detaljerad läroplan för läroplanerna. De universitet och yrkeshögskolor som arrangerar läroplaner kan styra sin egen profilering. Ramarna för läroplanerna ges på den allmänna nivå som lagstiftningen innebär. I det följande presenteras kort centrala punkter i lagstiftningen, med avseende på läroplanerna.

Universitetslag (Finlex, 645/1997)

- universitetet har till uppgift att bl.a. meddela på forskning grundad högsta undervisning
- vid universitetet kan avläggas lägre och högre högskoleexamen samt påbyggnadsexamina

Statsrådets förordning om universitetsexamina (Finlex, 794/2004)

- i de studier som leder till högre högskoleexamen kan ingå grundstudier, ämnesstudier och fördjupade studier, studier i språk och kommunikation, mångvetenskapliga studiehelheter, andra studier samt praktik som fördjupar sakkunskapen
- de studier som ingår i läroplanerna är:
  - studier som ger yrkesfärdigheter för uppgifter inom småbarnsfostran och förskoleundervisning
  - studier i olika ämnen och ämneshelheter som undervisas i den grundläggande utbildningen

- studier som ger yrkesfärdigheter för uppgifter inom specialundervisning
- pedagogiska studier för lärare, kan inriktas särskilt på uppgifter inom grundläggande utbildning, vid gymnasium, inom yrkesutbildning eller inom vuxenutbildning
- studier i undervisningsämnet, vilka hör till utbildningen för ämneslärare
  - utbildningen för klasslärare och speciallärare kan ingå i utbildningen för pedagogie magisterexamen (MA)
  - utbildningen för ämneslärare kan ingå i den utbildning som leder till högre högskoleexamen (MA), till vilken hör studier i ett eller två undervisningsämnen samt pedagogiska studier för lärare

Lag om yrkespedagogisk lärarutbildning (Finlex, 356/2003)

- yrkespedagogisk lärarutbildning ordnas vid yrkeshögskolor
- den svenskspråkiga yrkespedagogiska lärarutbildningen ordnas vid pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi

Statsrådets förordning om yrkespedagogisk lärarutbildning (Finlex, 357/2003)

- i yrkespedagogiska lärarutbildningsstudier ingår pedagogiska grundstudier, yrkespedagogiska studier, undervisningsövning samt övriga studier

Förordning om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (Finlex, 986/1998)

- behörighetsvillkor för bl.a. de rektorer och lärare som avses i lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen samt lagen om yrkesutbildning
- behörighet för klasslärare
- behörighet för ämneslärare
- behörighet för lärare som meddelar specialundervisning
- behörighet för lärare i yrkesinriktade studier
- behörighet för lärare i gemensamma studier inom yrkesutbildningen

Lag om grundläggande utbildning (Finlex, 628/1998)

- ämnen som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs

Gymnasielag (Finlex, 629/1998)

- ämnen som ingår i gymnasiets lärokurs

Lag om yrkesutbildning (Finlex, 630/1998)

- ämnen som ingår i läroplanen för yrkesinriktade studier
- ämnen som ingår i gemensamma studier

Förordning om yrkesutbildning (Finlex, 811/1998)

- utbildningsområden
- studier som ingår i en yrkesinriktad grundexamen

2.5 Læreruddannelsen/(erne)s organisering

2.5.1 Overordnet organisering

Beskriv læreruddannelsen/(erne)s overordnede organisering. Beskrivelsen skal tage udgangspunkt i om uddannelsen/(erne)s teoretiske, pædagogiske og praktiske elementer er organiseret som et integreret forløb (enhedsuddannelse) eller om uddannelsens elementer er organiseret konsekutivt, dvs. om de enkelte elementer sammensættes fra forskellige uddannelsesprogrammer.

Forventet omfang: ½ side.

Lav en figur der illustrerer læreruddannelsen/(erne)s overordnede organisering

Lärautbildningen leder till en masterexamen. Studerande avlägger först BA (Bachelor of Education), 180 ECTS, och därefter Master (Master of Education), 120 ECTS. Lärarexamen innebär alltid avlagd masterexamen. Alla lärautbildningsprogram innehåller modulen "Pedagogiska studier för lärare", 60 ECTS. Kärnan i lärautbildningsprogrammet är dels allmän didaktik, dels ämnesspecifik didaktik. Vid lärautbildningarna finns professurer i ämnesdidaktik. Till alla fakulteter som ger lärautbildning hör övningskolor där lärautbildande gör handledd praktik. (Sjöholm & Hansén, 2007)

För klasslärare är huvudämnet pedagogik, för speciallärare är huvudämnet specialpedagogik. För ämneslärare är huvudämnet ett undervisningsämne, och därtill avläggs 60 ECTS pedagogiska studier för lärare. Yrkeslärare inom yrkesutbildningen för yrkesinriktade yrkesexamina bedriver studier inom en yrkesbransch och avlägger därtill 60 ECTS pedagogiska studier för lärare. (Sjöholm & Hansén, 2007)

Klasslärare undervisar inom den grundläggande utbildningens årskurser 1-6 samt i förskolan (sexårsverksamhet) då förskolegruppen utgörs av både sexåringar och elever inom den grundläggande utbildningen (i åldern 7 år och äldre). Ämneslärare undervisar inom den grundläggande utbildningens årskurser 7-9 samt i gymnasiet (elever i åldern 13-19 år). Yrkeslärare undervisar elever i åldern 16-19 år (jfr Finlex, 986/1998 och *Utbildningssystemet i Finland*).

Tabel 1
Lärautbildning, övergripande organisation

	- klasslärare - speciallärare - specialklasslärare	- ämneslärare - speciallärare - yrkeslärare, gemensamma studier	- yrkeslärare, yrkesinriktade studier
undervisningsområde	åk 1-6* samt förskoleundervisning för 6-åringar**	åk 7-9*** och gymnasiet**** eller yrkesutbildning	yrkesutbildning****
Examen	BA+MA inkl. 60 ECTS pedagogiska studier för lärare alt. studier för speciallärare	BA+MA inkl. eller kompletterat med 60 ECTS pedagogiska studier för lärare alt. studier för speciallärare	högsta examen inom branschen + 3 års arbetserfarenhet + 60 ECTS pedagogiska studier för lärare
längd i ECTS	300 ECTS	300 ECTS	varierar
Institution	universitet	universitet	institution som erbjuder högsta utbildning inom branschen + 60 ECTS pedagogiska studier för lärare vid universitet (svenska) eller yrkeshögskola (finska)

* elever i åldern 7-12 år

** då undervisningen ordnas i skolan, annars ges förskoleundervisning inom dagvården av personal som kan ha annan examen

*** elever i åldern 13-16 år

**** elever i åldern 16-19 år

2.5.2 Læreruddannelsens struktur og varighed ift. Bologna

Angiv i nedenstående tabel oplysninger om læreruddannelsen/(erne)s gradsstruktur. Betegnelsen gradsstruktur refererer til Bologna-strukturens 2 niveauer (1st +2nd cycle degrees, BA/MA)

I nedenstående tabel er de danske institutionsniveauer skrevet ind som eksempel

De finländska universiteten följer sen 1.8.2008 Bolognamodellen fullt ut, enligt strukturen kandidatexamen/BA 180 ECTS + magisterexamen/MA 120 ECTS. Yrkeshögskolornas examina

är dimensionerade enligt strukturen grundexamen 210-270 ECTS + högre yrkes-
högskoleexamen 60-90 ECTS.

Tabel 2
Læreruddannelsen/(erne)s struktur og varighed ift. Bologna (sæt kryds og angiv varighed i ECTS)

Institution/niveau	First + second cycle-struktur	Anden struktur (angiv hvad)
åk 1-6 (elevernas ålder 7-12 år)	ja, BA+MA	
åk 7-9 (elevernas ålder 13-16 år)	ja, BA+MA	
gymnasiet och yrkesutbildningens gemensamma studier (elevernas ålder 16-19 år)	ja, BA+MA	
yrkesutbildnings yrkesinriktade studier (elevernas ålder 16-19 år)		högsta examen inom branschen + 3 års arbetsfarenhet + pedagogiska studier för lärare

enligt Finlex, 986/1998, Finlex, 792/2004 och Finlex, 357/2003

Beskriv og vurder herefter hvordan man nationalt har håndteret Bologna-målsætningen i forhold til uddannelsernes grader, placering, struktur mv. Beskriv ligeledes hvilke problemstillinger der gør/har gjort sig gældende i forbindelse med implementeringen.

Forventet omfang: ½ side.

Bolognaprocessen

Universiteten i Finland förhöll sig synnerligen negativt till Bolognadeklarationen efter att den hade undertecknats. Situationen har dock ändrats märkbart. Yrkeshögskolorna har allt sedan starten förhållit sig positivt till processen. Den nya examensstrukturen i två steg togs i bruk vid universiteten i Finland 1.8.2005. Undervisningsministeriet har inte ansett det ändamålsenligt att skapa en examensstruktur i två steg i yrkeshögskolorna, utan man har ansett det motiverat att yrkeshögskoleexaminas nuvarande omfattning kvarstår.

De finländska högskolorna har använt ECTS-systemet för överföring av studieprestationer vid internationellt studentutbyte. Vid revideringen av examensstrukturen övergick man direkt till en ECTS-baserad dimensionering. Statsrådet utfärdade en förordning om universitetsexamina den 19.8.2004. I förordningen föreskrivs bl.a. om examinas omfattning samt om vilka examina som kan avläggas vid de olika universiteten. Förordningen trädde i kraft 1.8.2005.

Kvalitetssäkringssystem och erkännande av dem har dominerat Bolognaprocessen under den senaste tiden. I många länder har man tagit i bruk olika ackrediteringssystem. I Finland har Rådet för utvärdering av högskolorna varit aktivt i samarbetet inom branschen.

2.5.3 Institutionel placering

Beskriv typen af institutioner (universitet, højskole mv.), hvor der uddannes lærere. Hvis der er fælles moduler på tværs af de forskellige institutioner skal disse indgå i beskrivelsen.

Forventet omfang: ½ side.

Alla lärarutbildning för den grundläggande utbildningen, gymnasiet och den svenskspråkiga yrkeslärarutbildningen i Finland ges vid universitet. Den finskspråkiga yrkeslärarutbildningen ges vid yrkeshögskolor. Lagstiftningen ger ramar för lärarutbildningen, men i övrigt kan varje utbildningsarrangör göra upp sitt eget program.

Lärarutbildning ordnas vid följande universitet:

- Helsingfors universitet
- Tammerfors universitet
- Åbo universitet
- Joensuu universitet
- Jyväskylä universitet
- Uleåborgs universitet
- Lapplands universitet

- Åbo Akademi

Finskspråkiga yrkeslärarutbildning ordnas vid följande yrkeshögskolor:

- Haaga-Helia yrkeshögskola, Helsingfors
- Tavastehus yrkeshögskola
- Jyväskylä yrkeshögskola
- Uleåborg yrkeshögskola
- Tammerfors yrkeshögskola

Lärarutbildning ordnas också vid tre konsthögskolor:

- Sibelius-Akademien (musik)
- Konstindustriella högskolan (bildkonst)
- Teaterhögskolan

Beskriv desuden de mest centrale forskelle ved læreruddannelsen/(erne) ved de forskellige typer af institutioner (hvis relevant).

Forventet omfang: ½ side.

2.6 Godkendelse og andre kvalitetssikringsformer

Beskriv hvilke former for ekstern kvalitetssikring der anvendes i relation til læreruddannelsen/(erne). Her tænkes på kvalitetssikring gennem eksempelvis akkreditering af både nye og eksisterende uddannelser, auditering, censorinstitutionen eller ministeriel godkendelse.

Forventet omfang: 1½ side

Vid finländska universitet och yrkeshögskolor pågår kontinuerligt kvalitetsarbete utifrån gällande lagar och förordningar samt universitetens och yrkeshögskolornas interna instruktioner och beslut. Undervisningsministeriet beviljar tillstånd när en ny utbildning ska inledas.

Extern utvärdering genomförs av Rådet för utvärdering av högskolorna (RUH). Utvärderingarna kan gälla enskilda högskolor, utbildningsområden, högskolepolitik eller andra teman, kvalitets- och spetsenheter, specialiseringsstudier samt som avgiftsbelagd service på begäran av högskolorna och undervisningsministeriet. Under den pågående verksamhetsperioden fokuserar RUH speciellt på auditeringen av universitetens och yrkeshögskolornas kvalitetssäkringssystem. Det finns inget klart på förhand fastställt formulär som ska följas i alla utvärderingsprojekt. Metoderna varierar beroende på utvärderingsobjekt och frågeställningar. Beträffande auditering, d.v.s. utvärdering av högskolornas kvalitetssäkringssystem, har RUH inlett den process som ska genomföras vid universitet och yrkeshögskolor. Rådet har även utarbetat en auditeringshandbok som stöd för auditeringsprocessen.

Lärarutbildningar har utvärderats bl.a. i samband med utvärderingar av universiteten och deras fakulteter. Resultatet av utvärderingen av en enhet presenteras i rapporter, t.ex. *Final Report on the Evaluation of the Faculty of Education. Evaluation of the Quality of Education and the Degree Programmes of the University of Helsinki*, ed. Aino-Maija Lahtinen (2003). Alla lärarutbildningar har dock inte genomgått samma typ av utvärdering.

Beträffande utvärderingar som gäller lärarutbildningen på nationell nivå kan nämnas *Teacher Education as a Future-moulding Factor. International Evaluation of teacher Education in Finnish Universities*, eds. J. Jusslia & S. Saari (2000) och *Portfoliosta koulutuksen kehittämiseen. Ammatillisen opettajankoulutuksen arviointi*, toim. A. Lämsä & S. Saari (2000). Nationella, heltäckande och externa utvärderingar av lärarutbildning görs inte årligen eller med andra regelbundna mellanrum. Inom lärarutbildningarna, liksom inom utbildningar överlag, gör man dock kontinuerligt interna utvärderingar av utbildningens former och innehåll i relation till forskning och samhällsutveckling.

Inom ramen för VOKKE-projektet under perioden 2003-2006 har representanter för fakulteter och institutioner som ger lärarutbildning mötts för diskussioner och utbyte av erfarenheter. VOKKE-projektet finansierades av Undervisningsministeriet. Projektet har bidragit till utvecklingen av lärarutbildningarnas innehåll och jämförbarheten mellan olika examina såväl nationellt som internationellt, samt till utvecklingen av uppföljning (Jakku-Sihvonen, Tissari & Uusi-autti, S, 2007).

En form av kvalitetskontroll sker också i och med resultatstyrning (jfr *Universitetens förvaltning, tyring och finansiering*). I utvecklingsprogrammet för utbildning och forskning, som godkänns av statsrådet vart fjärde år, bestäms de utbildnings- och forskningspolitiska riktlinjerna för de närmaste åren. Utöver regeringsprogrammet, riktlinjerna i utvecklingsprogrammet för utbildning och forskning och lagstiftningen för regeringsprogrammet samt utvecklingsprogrammet för utbildning och forskning styrs universiteten av resultatstyrningen mellan undervisningsministeriet och universiteten.

I de treåriga resultatavtalen som ingås mellan universiteten och undervisningsministeriet anges de verksamhetsmässiga och kvantitativa målen för universiteten, de anslag som behövs för att målen skall nås, uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen samt utveckling av verksamheten. Resultatförhandlingarna förs årligen och universiteten får då också feedback på sin verksamhet från det föregående året. Dessutom får universiteten årligen ett skriftligt bokslutsställningstagande om sin verksamhet.

I fråga om verkställandet är resultatavtalen och uppföljningssystemen mellan undervisningsministeriet och universiteten, i synnerhet databasen KOTA, en central del av styrningen. Med hjälp av databasen KOTA kan informationsutbytet, uppföljningen av måluppfyllelsen och övrig rapportering i det årliga resultatavtalet genomföras genom elektronisk kommunikation.

2.7 Formelle kompetencekrav til undervisere på læreruddannelsen

Angiv i nedenstående tabel hvilke krav der stilles til undervisere på læreruddannelsen/(erne). Relevante parametre til at besvare dette vil være hvilket uddannelsesniveau, der er fastsat som mindstekrav for at kunne undervise på læreruddannelserne, og hvorvidt der er fastsat et praksiskrav for at kunne undervise.

De formella kompetenskraven för undervisning inom lärarutbildningen följer den lagstiftning som gäller behörighetsvillkoren och uppgifterna för högskolornas personal. I en äldre förordning om lärarutbildning (Finlex, 486/1986) angavs detaljerade kompetenskrav för undervisning inom lärarutbildningen. Merparten av förordningens paragrafer är dock upphävda, bl.a. beträffande kompetenskraven för lärarutbildare. Därmed finns heller inga särskilda formella kompetenskrav för lärarutbildare, utöver de kompetenskrav som ställs på högskolornas personal i allmänhet. Dessa formella kompetenskrav regleras av Förordning om behörighetsvillkoren och uppgifterna för högskolornas personal (Finlex, 309/1993) och Statsrådets förordning om yrkeshögskolor (Finlex, 352/2003).

Krav för att undervisa inom lärarutbildning:

- vid universitet (Finlex, 309/1993)
  - professor: vetenskaplig eller konstnärlig kompetens, undervisningsförmåga, eventuellt praktisk förtrogenhet med uppgiftsområdet
  - överlärare, lektor, biträdande lärare, överassistent: lämplig licentiat- eller doktorsexamen, god undervisningsförmåga, eventuellt praktisk förtrogenhet med uppgiftsområdet
  - språkrav enligt förordningen
- vid yrkeshögskola (Finlex, 352/2003)
- överlärare: lämplig licentiat- eller doktorsexamen
  - lektor: lämplig högre högskoleexamen
  - 60 ECTS pedagogiska studier för lärare
  - kunskaper i undervisningsspråket

2.8 Formelle kompetencekrav til dimittenderne i forskellige dele af skolesystemet

Angiv i nedenstående tabel hvilke kompetencekrav der er til undervisere på forskellige niveauer i skolesystemet. Der ønskes en udspecificering af hvilke kompetencekrav der gælder for at kunne undervise på henholdsvis grundskoleniveau og ungdomsuddannelsesniveau (alment og erhvervsfagligt gymnasialt niveau).

De formelle kompetenskraven for undervisning på olika nivåer regleras av Förordning om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (Finlex, 986/1998).

Den grundläggande utbildningen, åk (F)1-6,* klasslärare

- pedagogie magisterexamen (MA)
- minst 60 ECTS inom ämnen och ämneshelheter som undervisas i den grundläggande utbildningen
- minst 60 ECTS pedagogiska studier för lärare
- alternativ: examen från minst treårigt utbildningsprogram i Danmark, Island, Norge eller Sverige för klasslärare i grundskolan
- alternativ: behörig ämneslärare som fullgjort studier inom de olika ämnen och ämneshelheter som undervisas i den grundläggande utbildningen

* F = förskoleundervisning = sexårsverksamhet, ordnas antingen inom den sociala sektorn eller inom utbildningssektorn. Om förskolan ordnas inom den sociala sektorn ingår undervisningen i dagvården, och kan förmedlas av klasslärare men även av personal som har barnträdgårdslärarexamen, pedagogie kandidatexamen (BA) inklusive/samt studier som ger yrkesfärdighet för uppgifter inom småbarnsfostran och förskoleundervisning, eller socionomexamen. Om förskoleundervisningen förmedlas i elevgrupp med både förskoleelever och elever inom den grundläggande utbildningen är kompetenskravet klasslärarexamen.

Den grundläggande utbildningen, åk 7-9, ämneslärare

- högre högskoleexamen (MA)
- minst 60 ECTS i varje ämne som undervisas
- alternativ: behörighetsintyg från utbildningsstyrelsen utifrån lärarutbildning i Danmark, Island, Norge eller Sverige

Den grundläggande utbildningen, åk 1-9 speciallärare/specialklasslärare

- högre högskoleexamen eller klasslärarbehörighet samt utöver examen eller behörigheten minst 60 ECTS studier för speciallärare *eller*
- utbildning för speciallärare *eller*
- ämneslärarbehörighet samt studier inom olika ämnen och ämneshelheter samt minst 60 ECTS studier för speciallärare
- alternativ: behörighetsintyg från utbildningsstyrelsen utifrån speciallärarutbildning i Danmark, Island, Norge eller Sverige

Gymnasiet, ämneslärare

- högre högskoleexamen (MA)
- minst 120 ECTS i ett av de ämnen som undervisas
- minst 60 ECTS i varje annat ämne som undervisas
- minst 60 ECTS pedagogiska studier för lärare
- alternativ: behörighetsintyg från utbildningsstyrelsen utifrån lärarutbildning i Danmark, Island, Norge eller Sverige

Yrkesutbildningen, lärare i yrkesinriktade studier

- lämplig högre högskoleexamen eller lämplig yrkeshögskoleexamen eller högsta examen inom en bransch som motsvarar undervisningsuppgiften
- minst 60 ECTS pedagogiska studier för lärare
- minst tre års arbetserfarenhet inom en bransch som motsvarar uppgiften
- behörighetsbrev eller certifikat med rätt att utöva yrke inom branscher som förutsätter sådant certifikat

Yrkesutbildningen, lärare i gemensamma studier

- högre högskoleexamen (MA)
- minst 120 ECTS i ett av de ämnen som undervisas
- minst 60 ECTS i varje annat ämne som undervisas
- minst 60 ECTS pedagogiska studier för lärare
- alternativ: behörighetsintyg från utbildningsstyrelsen utifrån lärarutbildning i Danmark, Island, Norge eller Sverige

Yrkesutbildningen, speciallärare

- behörighet som lärare för yrkesinriktade eller gemensamma studier
- minst 60 ECTS studier för speciallärare inom yrkesutbildningen

3 Studenterkarakteristik og rekruttering

Denne del af studiet er orienteret mod hvem og hvor mange der søger læreruddannelserne. Der er altså fokus på læreruddannelsesprogrammernes generelle attraktivitet og karakteristika for de studenter, der optages. Udover spørgsmålet om rekruttering og lærerstuderendes socioøkonomiske baggrund, vil studiet omfatte beskrivelser af adgangskrav, frafald, gennemførelsestid mv.

Analyserne og komparationerne på dette område vil basere sig på tilgængelige kvantitative data i hvert af de nordiske lande, det vil sige tal fra nationale statistikagenturer, tal fra koordinerede tilmeldinger, ressourceregnskaber el. lign.

3.1 Opsummering af afsnittet

Formuler på baggrund af de oplysninger der præsenteres i dette temas enkelte afsnit en opsummering af de mest centrale nationale trends i relation til læreruddannelsen/(erne). Opsummeringen skal pege på de valgte eller mulige løsninger der fokuseres på nationalt.

Forventet omfang: 1 side.

En samlad nationell statistik med avseende på lärarstuderande, deras bakgrund, antagning, studietid etc. har inte varit tillgänglig. Den befintliga och tillgängliga statistiken över studerande omfattar studerande vid t.ex. olika fakulteter. Uppgifter med avseende på en pedagogisk fakultet i Statistikcentralens tabeller (se http://www.tilastokeskus.fi/til/kou_sv.html) och i Undervisningsministeriets databas KOTA (se <https://kotaplus.csc.fi/online/Etusivu.do?lng=sv>) inbegriper dock inte enbart lärarutbildning utan också annan pedagogisk utbildning, medan t.ex. ämneslärare inte ingår i denna statistik. Mer detaljerade uppgifter från Statistikcentralen är avgiftsbelagda. Varje universitet eller yrkeshögskola kan givetvis göra upp statistik över lärarstuderande, men praxis varierar och uppgifterna måste i så fall först samlas in innan de kan sammanställas. Gemensam antagning till finskspråkig lärarutbildning ordnas inom projektet VAKAVA (se <http://www.helsinki.fi/behav/vakava/index.htm>, endast på finska), men de statistiska uppgifterna från antagningen är mycket begränsade.

Brister i statistiken försvårar således möjligheterna att ge exakta uppgifter om rekryteringen till olika utbildningar. Dock torde det kunna konstateras att rekryteringen till lärarutbildningar överlag varit tillfredsställande. Exempelvis till klasslärarutbildningen 2007 ansökte i första preferens sammanlagt 6296 studenter av vilka 892 eller ca 14 % antogs. Detta mönster har under de senaste åren varit relativt stabilt.

Tillgången på behöriga lärare är för tillfället generellt sett relativt god bort från situationen inom vissa lärargrupper, särskilt inom matematik och till en del även naturvetenskapliga ämnen där formellt behöriga lärare fortfarande till en del saknas

Antagningen till lärarutbildning regleras av behörighetskraven för universitets- eller yrkeshögskolestudier. Majoriteten av lärarstuderande har gymnasieutbildning som inkluderar en nationell finländsk studentexamen som grund. Antagningen baseras dels på betyg, dels på urvalsprov eller lämplighetstest. Studietiden inom det pedagogiska området totalt har varit ca 5 år.

Den könsmässiga fördelningen inom lärarutbildningen är ojämn och starkt kvinnodominerad. Exempelvis 2007 var ca 80 % av alla studerande inom det pedagogiska området kvinnor.

3.2 Rekruttering og rekrutteringsmønstre 2003-2007

Angiv i nedenstående tabel oplysninger om rekruttering og rekrutteringsmønstre i årene 2003-2007.

Följande tabeller innehåller de uppgifter som är tillgängliga gällande lärarutbildningen i Finland ur nationellt perspektiv. Informationen i tabellerna är sammanställd ur undervisningsministeriets utredning *Lärarutbildning 2020*, utbildningsstyrelsens publikation *Opettajat Suomessa 2005* samt den finskspråkiga gemensamma lärarantagningens statistik för 2007 kompletterad med statistik som förts vid Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi.

Tabel 3
Rekrytering 2007

	sökande pref. 1 enl. VAKAVA	sökande pref. 2 enl. VAKAVA	lediga platser enl. Lärarutbildning 2020	antagna enl. Lärarutbildning 2020
klasslärare, åk 1-6	6.068* samt 218**	5.001*	uppgifter saknas	892 samt 76***
ämneslärare, åk 7-9 och gymnasiet	uppgifter saknas	uppgifter saknas	1.973	uppgifter saknas
speciallärare, åk 1-9	uppgifter saknas	uppgifter saknas	uppgifter saknas	393

* sökande i den gemensamma finskspråkiga antagningen

** sökande till Åbo Akademi enligt pedagogiska fakultetens interna statistik

*** antagna till Åbo Akademi enligt pedagogiska fakultetens interna statistik

Tabel 4
Rekrytering 2005 Kumpulainen & Saari

	sökande	antagna	mottagit studieplats
klasslärare, finskspråkiga	4.671	764	701
klasslärare, svenskspråkiga	307	80	70
yrkeslärare, finskspråkiga	4.753	1.658	1.584

Kilde: Kumpulainen og Saari 2005

Tabel 5
Rekrytering 2004

	sökande	Antagna	mottagit studieplats
yrkeslärare, finskspråkiga		4.834	1.628
			1.515

Kilde: Kumpulainen og Saari 2005

Under flera år har brister rått inom olika lärarkategorier och undervisningsministeriet har beviljat särskilda medel för att råda bot på bristen. En del av problemen har kunnat lösas, särskilt i fråga om klasslärare, men fortfarande kan lärartjänster inom matematik och till en del även naturvetenskapliga ämnen inte besättas med formellt behöriga,

3.3 Adgangskrav

Beskriv de formelle adgangskrav til læreruddannelsen/(erne), herunder udviklingen i adgangskravene de seneste fem år. De formelle adgangskrav kan fx belyses ved:

- adgangsgivende eksamen
- karaktergennemsnit (opgjort efter ECTS skala)
- specifikke niveauekrav (fx matematik...)

Forventet omfang: 1½ side

Beskriv og vurder endvidere udviklingen i de studerendes reelle indgangsniveau i forhold til både karaktergennemsnit og uddannelsesbaggrund. Karaktergennemsnittet bør beskrives med udgangspunkt i den internationale ECTS-skala.

Forventet omfang: 1½ side

Antagningen till finländska lärarutbildningar regleras av behörighetskraven för universitets- eller yrkeshögskolestudier. Behörig för studier som leder till högre högskoleexamen är, enligt Universitetslagen (Finlex, 645/1997), den som avlagt examen enligt lag om anordnande av studentexamen, yrkeshögskoleexamen, examen inom yrkesutbildning på högre nivå, examen inom yrkesutbildning på institutnivå eller yrkesinriktad examen som omfattar minst tre års studier samt den som har en utländsk utbildning som i landet i fråga ger behörighet för motsvarande högskolestudier. Förutsättningen för att delta i studentexamen är att man genomgått gymnasiets lärokurs, enligt Lag om anordnande av studentexamen (Finlex, 672/2005). Behörig för yrkeshögskolestudier är, enligt Yrkeshögskolelagen (Finlex, 351/2003), den som avlagt eller fullgjort gymnasiets lärokurs eller studentexamen, yrkesinriktad grundexamen enligt vad som föreskrivs genom förordning av undervisningsministeriet, motsvarande examen som avses i lagen om yrkesinriktad eller motsvarande utländsk examen.

Enligt Universitetsförordningen (Finlex, 115/1998) beslutar universiteten själva om grunderna för urval av studerande. Vid den finskspråkiga gemensamma antagningen till klasslärarutbildning förutsätts studentexamen eller motsvarande examen. Man får poäng för vitsorden i examensbetyget (jfr *Ansökningsblankett 2008*). Alla sökande som är behöriga för högskolestudier deltar i ett skriftligt urvalsprov utifrån ett textmaterial. Utgående från erhållna poäng i urvalsprovet kallas sökande till ett lämplighetstest. Fakulteterna kan självständigt bestämma om hur stort antal sökande man kallar till lämplighetstest samt testets innehåll (jfr *VAKAVA-koe 2008*). Poänggränserna för att kallas till lämplighetstest samt utformningen av lämplighetstestet varierar alltså beroende på universitet och fakultet.

Vid antagningen till den svenskspråkiga klass- och speciallärarutbildningen vid Pedagogiska fakulteten, Åbo Akademi, beaktas poäng från studentexamen och preferenspoäng. Alla sökande kallas till urvalsprov. Urvalsprovet består av en individuell intervju i formen av ett samtal mellan den sökande och tre bedömare. Sökandes syn på sig själv och andra, på omvärlden och på skolan som läro- och arbetsmiljö samt sökandes muntliga språkfärdigheter beaktas. Sökande som inte avlagt studentexamen eller som i studentexamen har erhållit vitsordet cum laude approbatur eller lägre i modersmål deltar även i en skriftlig uppgift som prövar struktur och språkriktighet. Sökande som inte avlagt studentexamen bör uppvisa intyg över kunskaper i finska och engelska motsvarande gymnasiets lärokurs samt antingen uppvisa intyg över motsvarande kunskaper i matematik eller genomgå ett prov i matematik (jfr *Ansökningsguide 2008*).

Antagningen till pedagogiska studier för ämneslärare görs separat vid varje fakultet eller yrkeshögskola enligt den tidtabell och de antagningskriterier som fakulteten eller yrkeshögskolan bestämmer. Nationellt omfattande information om ämneslärarutbildning i Finland har tills vidare saknats. För tillfället pågår ett projekt, AINO, för att beskriva nuläget och utvecklingsbehoven inom ämneslärarutbildningarna i Finland. Inom ramen för AINO - projektet strävar man också efter att kartlägga antagningsförfarandet.

Ämneslärarstudier kan bedrivas på flera olika sätt, vilket också bidrar till variationen i antagningsförfarandet. Studerande kan söka studierätt för att avlägga pedagogiska studier för lärare som biämne inom examen eller som ett extra ämne utanför examen. Vid en del universitet kan man antas direkt till lärarlinjen vid ett ämne. Klasslärare kan göra sig behöriga som ämneslärare genom att avlägga tillräckliga studier i undervisningsämnen enligt behörighetsvillkoren för ämneslärare. I vissa fall ordnas behörighetsgivande studier för personer som redan arbetar som ämneslärare men som saknar lärarbehörighet.

Antagningsprocessen varierar dels beroende på universitet, dels beroende på ämnesgrupper inom universitetet och dels beroende på vilken typ av studierätt den sökande får (inom exa-

men, utanför examen, på ämneslärarinje). I allmänhet förutsätts att sökande till pedagogiska studier för ämneslärare avlagt studier i undervisningsämnet samt eventuellt grundstudier i pedagogik, och därtill ska sökande delta i ett urvalsprov och/eller ett lämplighetstest.

Antagningen till pedagogiska studier för yrkeslärare görs separat vid varje fakultet eller yrkes-högskola enligt den tidtabell och de antagningskriterier som fakulteten eller yrkes-högskolan bestämmer. Av sökande till yrkeslärarutbildning förutsätts avlagda yrkesstudier, arbetserfa-renhet samt eventuellt grundstudier i pedagogik, och i allmänhet ett lämplighetstest.

3.4 Lærerstuderendes baggrund

Angiv i nedenstående skema oplysninger om de lærerstuderendes socioøkonomiske baggrund i forhold til de studerendes:

- *Køn*
- *Etnicitet (oplys hvilken definition af etnicitet der anvendes)*
- *Gennemsnitsalder*
- *Uddannelsesbaggrund*

Hvis denne data ikke er tilgængelig, kan de lærerstuderendes baggrund beskrives på baggrund af gennemførte undersøgelser.

Uppgifter på nationell nivå om lärarstuderandes fördelning enligt kön för alla lärarkategorier och perioden 2003-2007 har inte varit tillgängliga. Det finns dock uppgifter om att männens andel av antagna studerande vid den finskspråkiga gemensamma antagningen till klass-läraryrkesutbildning 2007 var ca 23 % (se VAKAVA, <http://www.helsinki.fi/behav/vakava/tilastoja.htm>, endast på finska).

Uppgifter på nationell nivå om lärarstuderandes fördelning enligt etnicitet (medborgarskap) har inte varit tillgängliga.

Uppgifter på nationell nivå om lärarstuderandes genomsnittsalder vid antagningen har inte varit tillgängliga.

3.5 Gennemførelsestid, frafald og frafaldstidspunkt

Angiv i nedenstående skema oplysninger om gennemførelsestid og frafald ud fra følgende punkter:

- *Fuldførelsesprocent*
- *Gennemsnitlig gennemførelsestid*
- *Antal studerende som gennemfører på normeret tid*

Hvis data ikke er tilgængelig, kan de lærerstuderendes baggrund beskrives på baggrund af gennemførte undersøgelser.

Uppgifter på nationell nivå om den faktiska tiden för genomförandet av studierna på läraryrkesutbildningar har inte varit tillgängliga. Den målsatta tiden för högre högskoleexamina är fem år (3+2) (jfr Finlex, 645/1997).

Uppgifter på nationell nivå om avbrutna studier inom läraryrkesutbildningar har inte varit tillgängliga. Det bör dock noteras att studietiden begränsats först i och med införandet av Bologna-modellen. I och med att studierätten tidigare inte varit begränsad har det varit svårt att avgöra hur avbrutna studier ska definieras.

Beskriv på baggrund af relevante undersøgelser af frafald mønstre for frafald, herunder frafaldstidspunkt, dvs. det tidspunkt i uddannelsesforløbet de studerende typisk falder fra (i forbindelse med praktikken, bacheloropgave etc.). Hvis muligt, beskriv gerne mønstre for frafald i forhold til de studerendes alder, køn og etnicitet.

Forventet omfang: 1 side.

Beskriv på baggrund af relevante undersøgelser endvidere årsager til frafald, herunder evt. udviklingen i årsager til frafald. Der bør i beskrivelsen skelnes mellem frafald af studierelaterede årsager og andre årsager til frafald.

Forventet omfang: 1 side.

4 Læreruddannelsernes struktur og vægtning af fag og faglige elementer

Denne del af studiet er orienteret mod en beskrivelse af læreruddannelsesprogrammernes indholdsmæssige struktur og vægtning af fag og faglige elementer. Den systematik som læreruddannelsesprogrammer anlægger som en skelnen mellem undervisningsfag, fagdidaktik, pædagogiske fag og praktik (de såkaldte fire søjler) vil blive anvendt som systematik for komparationerne.

Analyserne på dette område vil overvejende blive baseret på de beskrivelser af læreruddannelsesprogrammerne der foreligger i form af evalueringer og nationale bidrag til læreruddannelsesforskningen samt studieordninger og eventuelle centrale krav og retningslinjer mv..

4.1 Opsummering af afsnittet

Formuler på baggrund af de oplysninger der præsenteres i dette temas enkelte afsnit en opsummering af de mest centrale nationale trends i relation til læreruddannelsen/(erne)s indhold og uddannelsesstedernes mulighed for decentrale løsninger. Opsummeringen skal pege på de valgte eller mulige løsninger der fokuseres på nationalt.

Forventet omfang: 1 side.

De övergripande målen för lärarutbildning är formulerade både i kvantitativa och kvalitativa termer. Varje universitet för resultatförhandlingar med undervisningsministeriet där de kvantitativa målen slås fast. De kvalitativa målen formuleras av lärarutbildningarna själva utifrån de allmänna riktlinjer som universitetslagstiftningen ger och de principer som lärarutbildningarna inom VOKKE - projektet kom överens om.

Lärarutbildningens innehållsliga struktur har redan beskrivits på en generell nivå. Utöver detta behöver några karakteristiska drag betonas.

Lärarstudierna är för det första uppbyggda enligt principen om *huvudämnen och biämnerna*. För exempelvis klasslärarstuderande är pedagogik huvudämne, för speciallärarstuderande är huvudämnet specialpedagogik och för ämneslärare är olika vetenskapliga discipliner som korresponderar med undervisningsämnena.

Inom huvudämnet genomför för det andra de studerande den *explicita forskningsdelen* av sina studier. På kandidatnivå (Bachelor examen) ingår forskningsmetodiska kurser, seminarier och handledning som stöd för den avhandling studerande skriver. På mastersnivån återkommer samma uppläggning men i fördjupad form. Mastersnivån (Mastersexamen) kvalificerar i princip studerande för forskarstudier. I studierna sammanvävs pedagogiska, ämnes-teoretiska och ämnesdidaktiska studier dels med teoretisk, dels med och praktisk orientering. Den praktik som genomförs i den statliga övningsskolan och ute på såkallade fältskolor omfattar enligt överenskomna riktlinjer minst 20 ECTS.

Ett tredje till det föregående nära anknutet särdrag gäller *den handledda praktiken* som syftar till att integrera teori och praktik. Den genomförs så att tre parter möts, universitetsläraren, lektorn vid den statliga praktikskolan och studerande eller studerandegruppen. Praktikskolans närhet till själva lärarutbildningen möjliggör regelbundna trepartsmöten. Den handledda prak-

tiken är kumulativt uppbyggd så att det i början av praktiken ingår mera av observationer som genomförs i grupp för att mot slutet utvecklas till ett mer självständigt och individuellt genomförd praktik. I början av praktiken får de studerande tillfälle att träna sig i att möta elevgrupper för att efterhand bli utvärderande. Huvudlinjen i praktik går således från observation och kollektiva aktiviteter mot allt mer självständigt handlande.

Ett fjärde särdrag som redan berörts i kap. 2 är den obligatoriska och behörighetsgivande studiehelheten *Pedagogiska studier för lärare* och som omfattar 60 ECTS och som ingår i en eller annan form för alla lärarkategorier.

4.2 Læreruddannelsens overordnede formål

Angiv i nedenstående skema læreruddannelsens overordnede formål og hvordan formålsbeskrivelsen relaterer sig til læringsudbytte ('learning outcomes' - som formuleret i den nationale og/eller europæiske kvalifikationsramme).

Målsättningen för lärarutbildningarna (och även andra universitetsutbildningar) i Finland har såväl en kvantitativ som en kvalitativ inriktning (*Universiteten 2000*). Den kvantitativa målsättningen fastställs för respektive universitet av undervisningsministeriet och sträcker sig över en treårig såkallad planperiod. Den kvalitativa målsättningen fastställs av universiteten utifrån lagar och förordningar. Inom ramen för VOKKE-projektet gjordes försök att i kvalitativa termer formulera övergripande målformuleringar för lärarutbildningen. Man betonade goda kunskaper och insikter i huvudämnen och grundläggande kunskaper i biämnena, förmåga att i praktiken omsätta vetenskapligt grundade kunskaper, färdigheter och metoder, kunskaper som krävs för att på ett självständigt och professionellt sätt utöva läraryrket, kunskaper och färdigheter som grund för utbildning forskarnivå och goda kommunikativa kunskaper och färdigheter.

Tabel 6

Læreruddannelses overordnede formål

Niveau	Uddannelsens overordnede formål	Er uddannelsens overordnede formål beskrevet i forhold til learning outcomes	Er learning outcomes relateret til 1st og 2nd cycle-niveauerne (kun hvis ja i forrige kolonne)
årskurs 1-9	se nedan	ja	ja
gymnasiet	se nedan	ja	ja
yrkesutbildning	se nedan	ja	nej

Målsättning för universitetsutbildning

I Universitetslagen (Finlex, 645/1997, 4§ samt justering 715/2004) stadgas om universitetens målsättning på ett allmänt och övergripande plan. Till universitetens uppgift hör att främja den fria forskningen och den vetenskapliga och konstnärliga bildningen. Därutöver förväntas universiteten meddela på forskning grundad högsta undervisning samt fostra studerande till att tjäna fosterlandet och mänskligheten. Universiteten skall även, i samverkan med det övriga samhället, fullfölja sina uppgifter samt främja forskningsresultatens och den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft i samhället.

I universitetslagen stadgas även om att Åbo Akademi, Svenska handelshögskolan, Helsingfors universitet, Tekniska högskolan, Sibelius-Akademien, Konstindustriella högskolan och Teaterhögskolan bär ansvar för att ett tillräckligt antal personer med kunskaper i svenska kan utbildas för landets behov.

Universiteten förväntas anordna verksamheten så att hög internationell kvalitet nås inom såväl forskning som utbildning och undervisning med beaktande av etiska principer och god vetenskaplig sed.

Målsättning för yrkeslärarutbildningen

Målet för lärarutbildningen är enligt statsrådets förordning om yrkespedagogisk lärarutbildning att studeranden tillägnar sig dels kunskaper och färdigheter att handleda olika studerandes

inläring, dels förutsättningar att utveckla sitt undervisningsområde med beaktande av utvecklingen i arbetslivet och i yrkena (Finlex, 357/2003).

4.3 Læreruddannelsen/(erne)s indholdsmæssige struktur

Beskriv læreruddannelsen/(erne)s indholdsmæssige struktur herunder forhold mellem obligatoriske og ikke obligatoriske fag. Beskrivelsen skal tydeliggøre variationen i de forskellige uddannelsesprogrammer, herunder om der de samme læringsmål på tværs af uddannelsesinstitutioner.

Forventet omfang: ½ side

Besvarelsen skal suppleres af en figur der illustrerer strukturen.

All lärarutbildning i Finland är knuten till universitet, förutom den finskspråkiga yrkeslärarutbildningen. Grundutbildningarna ger grund för direkt fortsättning inom forskarutbildningen. Barnträdgårdslärarutbildningen är den enda av de grundläggande lärarutbildningarna där behörighetslagstiftningen kräver endast examen på Bachelor-nivå.

Som grund för studiernas omfattning i lärarutbildningarna ligger lagstiftningen om behörighet för undervisningspersonal (jfr avsnitt 2.7).

Tabel 7
Lärarutbildningens struktur

utbildningsinriktning	obligatoriska studier	valfria studier
Klasslärarutbildning (Master-nivå)	Pedagogik minst 120 ECTS (varav 60 ECTS är pedagogiska studier för lärare, Bachelor-projekt 6-10 ECTS och 20-40 ECTS är Master's thesis)	Delar av de teoretiska studierna kan vara valfria vid vissa universitet.
	Grundskolans ämnen och ämneshelheter minst 60 ECTS	
	Biämnestudier minst 25 ECTS	
	Studier i kommunikation och valfria studier 35-75 ECTS	
Speciallärar- och specialklasslärarutbildning (Master-nivå)	Specialpedagogik minst 120 ECTS (varav 60 ECTS är studier för speciallärare, Bachelor-projekt 6-10 ECTS och 20-40 ECTS är Master's thesis)	Delar av de teoretiska studierna kan vara valfria vid vissa universitet.
	Grundskolans ämnen och ämneshelheter minst 60 ECTS	
	Pedagogiska studier för lärare minst 60 ECTS	
	Studier i kommunikation och valfria studier 25-75 ECTS	
Ämneslärarutbildning (Master-nivå)	Studier i huvudämnet 120-150 ECTS (varav Bachelor-projekt 6-10 ECTS och Master's thesis 20-40 ECTS)	Kan förekomma valfritt.
	Biämne/biämnerna 25-90 ECTS	
	Pedagogiska studier för lärare minst 60 ECTS	
	Studier i kommunikation och valfria studier 35-70 ECTS	
Yrkeslärarutbildning Branschvisa behörighetskrav (examen och arbetserfarenhet) utgör grund för antagning	Pedagogiska studier för lärare minst 60 ECTS	

Yrkeslärarutbildningen skiljer sig från övriga lärarutbildningar såtillvida att den på finskt håll erbjuds inom yrkeshögskolorna som en behörighetgivande utbildning (pedagogiska studier för lärare). Den finlandssvenska yrkeslärarutbildningen sker vid det finlandssvenska universi-

tetet som en behörighetsgivande utbildning (pedagogiska studier för lärare). Antagningskraven varierar beroende av branschriktning. Variationerna gäller såväl examen som arbetserfarenhet om vilka stiftas separat i lagstiftning (Jakku-Sihvonen & Niemi, 2006).

4.4 Undervisningsfagenes (linjefag) omfang, placering og indhold

Beskriv de overordnede rammer for undervisningsfagene i forhold til følgende:

- Det samlede antal ECTS-point for undervisningsfagene
- Antal undervisningsfag de studerende (minimum og maksimum) skal vælge
- Graden af valgfrihed (er der f.eks. undervisningsfag der er obligatoriske)
- Krav til specialisering

Forventet omfang: 1 side

Beskriv herefter undervisningsfagenes placering og indhold i forhold til følgende:

- *Hvor er fagene placeret på uddannelsen?*
- *Er undervisningsfagene integreret i eller adskilt fra undervisning i fagdidaktik og/eller de pædagogiske fag?*
- *Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for undervisningsfagene*

Forventet omfang: 1 side

Universiteten i Finland är autonoma och kan själva besluta om studiernas omfattning, placering och innehåll dock så att behörigheten som fastställs i lag och förordning för respektive lärarkategori uppfylls. I det följande presenteras som ett exempel uppläggningsen vid den finlandssvenska lärarutbildningen vid Åbo Akademi som ett av exemplen på hur utbildningen kan anordnas. En konkret beskrivning av respektive utbildning går att finna på Pedagogiska fakultetens vid Åbo Akademi webbsidor om utbildningar (<https://www.abo.fi/student/pfutbildningar>).

Klasslärarutbildningen

I klasslärarutbildningen ingår en behörighetsgivande studiehelhet (lagstiftad) i grundskolans ämnen och ämneshelheter vilken omfattar minst 60 ECTS. För studerande antagna till grundutbildning på Bachelor-nivå är omfattningen 70 ECTS. Studierna indelas i två delar;

Obligatoriska delar (50 ECTS)

- 2 ämneshelheter (20 ECTS Tanke och handling + 20 ECTS Kultur och identitet)
- matematik (5 ECTS)
- modersmål och litteratur (5 ECTS)

Valbara delar (20 ECTS)

- 4 av grundskolans undervisningsämnen á 5 ECTS varav minst ett konst- och färdighetsämne

I de obligatoriska ämneshelheterna ingår studier i respektive undervisningsämne för att trygga en viss ämneskunskapsinsikt. Studiehelheten (70 ECTS) finns placerade inom Bachelor-nivå och avläggs under de första två studieåren. Utöver detta har studerande möjlighet att avlägga fler ämneskurser på Master-nivå som valfria studier (vilka uppgår till 40 sp). Denna studiehelhet, grundskolans ämnen och ämneshelheter, ger en lärare behörighet att undervisa som klasslärare.

Som ett obligatoriskt biämne (20 ECTS på Bachelor-nivå och 5 ECTS på Master-nivå) ingår ett ämne med relevans för undervisning i årskurserna F (förskola) – årskurs 6 i klasslärarutbildningen. Såvida klasslärarstuderande väljer att, inom sina valfria studier (40 ECTS) på Master-nivå, fortsätta sina studier i biämnet och avlägga ämnesstudier i undervisningsämnet

erhåller studerande ämnesmässig behörighet att undervisa ämnet även i årskurserna 7-9 (motsvarar ämneslärarbehörighet för årskurserna F-9).

Speciallärarutbildningen

I den finlandssvenska lärarutbildningen erbjuds varje speciallärarstuderande möjlighet att inom sin examen avlägga studiehelheten Grundskolans ämnen och ämneshelheter vilket innebär att en speciallärarstuderande inom sin Master-examen kan erhålla behörighet för tre olika läroinriktningar; speciallärare, klasslärare och därmed även specialklasslärare. Uppläggning och innehåll motsvarar uppläggningsen för klasslärarstuderande men speciallärarstuderande avlägger endast de 60 ECTS som är lagstadgade enligt behörighetslagstiftningen (inte 70 ECTS, vilket gäller för klasslärarstuderande). Detta innebär att studerande avlägger de obligatoriska 50 ECTS men därefter väljer två av grundskolans ämnen som valbara studier varav ett ska vara ett konst- och färdighetsämne. Dessa studier erbjuds under andra och tredje studieåret inom studierna på Bachelor-nivå.

Ämneslärarutbildningen

Generellt gäller att det i den finländska lärarutbildningen finns två möjliga huvudämnesinriktningar för ämneslärarstuderande. Studerande har antingen ett undervisningsämne som huvudämne eller ett pedagogiskt ämne som huvudämne och undervisningsämnet som första biämne. Grundregeln är att undervisningsämnena avläggs till minst 60 ECTS på Bachelor-nivå och minst 60 ECTS på Master-nivå. I de fall ämnesstudierna enbart omfattar 60 ECTS (behörighet för undervisning i årskurserna 1-9 i den grundläggande utbildningen) kan studierna vara fördelade på såväl Bachelor- som Master-nivå.

Yrkeslärarutbildningen

Antagna studerande till yrkeslärarutbildningen har redan i antagningskedet avlagt sina yrkesinriktade studier och antas enbart till pedagogiska studier för lärare.

4.5 Fagdidaktikkens omfang, placering og indhold

Angiv i nedenstående skema fagdidaktikkens omfang i forhold til antal ECTS-point.

Beskriv herefter fagdidaktikkens placering og indhold i forhold til følgende:

- *Hvor er undervisningen i fagdidaktik placeret på uddannelsen?*
- *Er de fagdidaktiske fag integreret i undervisning af undervisningsfagene og/eller de pædagogiske fag, fx i form af et særskilt samarbejdsforløb?*
- *Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for undervisningen i fagdidaktik*

Forventet omfang: 1 side

Universiteten är autonoma och kan själva besluta om studiernas omfattning, placering och innehåll. I det följande presenteras uppläggningsen vid den finlandssvenska lärarutbildningen vid Åbo Akademi som ett exempel på ämnesdidaktikens omfattning.

Ämnesdidaktiken i klasslärarutbildningen enligt uppläggningsen vid Åbo Akademi

Inom studiehelheten (biämne I) Grundskolans ämnen och ämneshelheter (70 ECTS) integreras ämneskunskap och ämnesdidaktik till en helhet. Ämnesdidaktikens andel av helheten kunde uppskattningsvis motsvara ca 35 ECTS.

I klasslärarstuderandes andra biämne (ämne med relevans för undervisning i årskurserna F-6), 25 ECTS, ingår varierande andel ämnesdidaktik. Även i dessa studier är ämnet och didaktiken integrerade till helheter. Uppskattningsvis 5-10 av 25 ECTS har en ämnesdidaktisk vinkling.

Ämnesdidaktiken i speciallärarutbildningen

Inom studiehelheten Grundskolans ämnen och ämneshelheter (60 ECTS) integreras ämneskunskap och ämnesdidaktik till en helhet. Ämnesdidaktikens andel av helheten kunde uppskattningsvis motsvara ca 30 ECTS.

Ämnesdidaktiken i ämneslärarutbildningen

I regel ingår de ämnesdidaktiska studierna i studiehelheten pedagogiska studier för lärare. Inom grundstudierna i pedagogik ingår 2 ECTS ämnesdidaktik. Dessa studier avläggs på Bachelor-nivå. I ämnesstudierna i pedagogik integreras ämnesdidaktiken i praktikperioder (benämns "ämnesdidaktisk teori och praktik") och omfattar totalt 20 ECTS av ämnesstudierna i pedagogik. Av dessa 20 ECTS är praktikens andel 6-8 ECTS och ämnesdidaktikens andel 12-14 ECTS. Studierna är placerade på Masters nivå.

4.6 De pædagogiske fags omfang, placering og indhold

Angiv i nedenstående skema antal ECTS-point for hvert af de pædagogiske fag.

Beskriv herefter de pædagogiske fags placering og indhold i forhold til følgende:

- *Hvor er fagene placeret på uddannelsen?*
- *Er de pædagogiske fag integreret i eller adskilt fra undervisning i fagdidaktik og/eller undervisningsfagene, fx i form af et særskilt samarbejdsforløb?*
- *Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for de pædagogiske fag*

Forventet omfang: 1 side

Universitetens mulighed att själva besluta om studiernas omfattning, placering och innehåll gör att även studierna i pedagogik kan varieras från ett universitet till ett annat, dock alltid så att lagstiftningen om behörighet uppfylls. Studiehelheten pedagogiska studierna för lärare (60 ECTS) ger generell pedagogisk behörighet oberoende av lärrinriktning. I varje lärarutbildning finns vissa gemensamma delar och därutöver en viss andel stadiespecifik didaktik. I det följande presenteras som exempel uppläggningsen vid Åbo Akademi.

Pedagogiken i klasslärarutbildningen

Klasslärare i Finland läser pedagogik som huvudämne. Studierna omfattar minst 120 ECTS. Vid Åbo Akademis klasslärarutbildning omfattar pedagogiken 140 ECTS varav 70 ECTS finns på Bachelor-nivå och 70 ECTS på Master-nivå. De behörighetsgivande pedagogiska studierna för lärare, 60 ECTS, ingår i pedagogikstudierna och är fördelade på såväl Bachelor- som Master-nivå. Innehållet i studierna fokuserar sex olika perspektiv; Pedagogisk psykologi (18 ECTS), Utbildningssociologi (10 ECTS), Didaktik (22 ECTS), Praktik (20 ECTS), Forskningsmetodik (60 ECTS) och Pedagogisk filosofi och vetenskapsteori (10 ECTS). Studierna i pedagogik pågår parallellt med övriga studier och integreras i mån av möjlighet.

Pedagogiken i speciallärarutbildningen

Speciallärare, med huvudämnet specialpedagogik, avlägger pedagogiska studier för lärare som biämne i examen. Grundstudierna, omfattande 25 ECTS, ingår i examen på Bachelor-nivå och ämnesstudierna, omfattande 35 ECTS, ingår i examen på Master-nivå. Innehållet i studierna fokuserar sex olika perspektiv; Pedagogisk psykologi (10 ECTS), Utbildningssociologi (10 ECTS), Didaktik (10 ECTS), Praktik (20 ECTS), Forskningsmetodik (5 ECTS) och Pedagogisk filosofi och vetenskapsteori (5 ECTS). Studierna i pedagogik pågår parallellt med övriga studier och integreras i mån av möjlighet.

Pedagogiken i ämneslärarutbildningen

Ämneslärare, med ett undervisningsämne som huvudämne, avlägger pedagogiska studier för lärare som biämne i examen. Grundstudierna, omfattande 25 ECTS, ingår i examen på Bachelor-nivå och ämnesstudierna, omfattande 35 ECTS, ingår i examen på Master-nivå. Innehållet i studierna fokuserar fem olika perspektiv; Pedagogisk psykologi (10 ECTS), Utbildningssociologi (5 ECTS), Didaktik (10 ECTS), Ämnesdidaktisk teori och praktik (30 ECTS, inkluderar även ämnesdidaktisk forskningsmetodik) och Pedagogisk filosofi och vetenskapsteori (5 ECTS).

Grundstudierna i pedagogik erbjuds som nätkurser och sker då parallellt med övriga studier. Möjlighet finns även att avlägga grundstudierna i pedagogik i form av ledd undervisning. I det senare fallet avläggs kurserna inte parallellt med övriga studier. Ämnesstudierna avläggs koncentrerat under fem månader. Under denna tidsperiod avläggs inga övriga studier.

Ämneslärare, med pedagogik som huvudämne, avlägger minst 120 ECTS pedagogik varav 60 utgörs av pedagogiska studier för lärare. På Bachelor-nivå ingår minst 60 ECTS och på Master-nivå minst 60 ECTS. Innehållet i studierna fokuserar sex olika perspektiv; Pedagogisk psykologi (18 ECTS), Utbildningssociologi (5 ECTS), Didaktik (12 ECTS) och ämnesdidaktik (5 ECTS), Praktik (15 ECTS), Forskningsmetodik (60 ECTS) och Pedagogisk filosofi och vetenskapsteori (5 ECTS). Pedagogikstudierna pågår parallellt med övriga studier.

Pedagogiken i yrkeslärarutbildningen

Yrkeslärarnas pedagogiska studier för lärare (60 ECTS) avläggs i de flesta fall som en separat behörighetsgivande utbildning utanför examen. Grund- och ämnesstudierna fokuserar sex olika perspektiv; Pedagogisk psykologi (13 ECTS), Utbildningssociologi (5 ECTS), Didaktik (5 ECTS) och yrkes- och ämnesdidaktik (20 ECTS), Praktik (5 ECTS), Forskningsmetodik (7 ECTS) och Pedagogisk filosofi och vetenskapsteori (5 ECTS).

Eftersom studerande representerar olika branscher indelas didaktiken i två olika delar; dels en allmän yrkesdidaktisk inriktning, dels en branschrelaterad inriktning. Variationen mellan branscherna gör även att praktikperioderna kan ha varierande omfattning (6-10 ECTS). En studerande som avlägger färre ECTS praktik avlägger istället fler ECTS ämnesdidaktik. Varje studerande avlägger dock totalt 20 ECTS i yrkes- och ämnesdidaktisk teori och praktik. Pedagogikstudierna avläggs som deltidstudier med närstudier och distansuppgifter under en tidsperiod av ca 1,5 år. Detta möjliggör för studerande att samtidigt vara yrkesverksamma och på så sätt direkt omsätta pedagogiska och didaktiska teorier i praktiken.

4.7 Andre fællesfag

Angiv i nedenstående skema antal ECTS-point for hvert af de fælles/obligatoriske fag.

Beskriv herefter de andre fællesfags placering og indhold i forhold til følgende:

- *Hvor er fagene placeret på uddannelsen?*
- *Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for de andre fællesfag*

Forventet omfang: 1 side.

Varje studerande har, förutom studier i huvud- och biämne, också studier som är helt eller delvis gemensamma för studerande inom en fakultet. Studierna varierar beroende på huvudämne. I grundutbildningen av lärare ingår ca 20-25 ECTS studier i språk och kommunikation. Studierna ger studerande beredskap att skriva vetenskaplig text på sitt modersmål samt en grund i fackterminologi i övriga språk. Utöver detta kan även informationsbehandling och studieorientering ingå i studiehelheten. Studierna kan vara förlagda till såväl Bachelor- som Master-nivå.

Inom den finlandssvenska klass- och speciallärarutbildningen avläggs 20 ECTS på Bachelor-nivå och 5 ECTS på Master-nivå. Kurser i vetenskapligt skrivande är starkt knutna till avhandlingsarbete på såväl Bachelor- som Master-nivå. Utöver den skriftliga kommunikationen avläggs kurser i muntlig kommunikation (Tal och samtal; 4 ECTS) där betoningen ligger på rösten som en pedagogisk resurs. I språkstudierna ingår finska och ett främmande språk, vanligtvis engelska. Studerande med åländsk eller utländsk bakgrund kan befrias från finskan som då ersätts med ett annat språk. Studierna i informationsbehandling tar fasta på både studerandes studieteknik och kommande behov i sin yrkesutövning. Kommunikationsstudierna kan variera beroende på vilket huvudämne studerande valt. Utöver studier i språk och kommunikation kan studerande även ha andra fakultetsgemensamma studier vilka är relaterade till valet av huvudämne.

4.8 Praktikkens omfang, organisering og indhold

Angiv i nedenstående tabel praktikkens omfang:

Beskriv herefter praktikkens placering og indhold i forhold til følgende:

- Hvor er praktikken placeret på uddannelsen?
- Sker der en faglig bedømmelse af den studerendes præstation i praktikken?
- Hvad er kravene til praktikstedet?
- Beskriv målene for læringsudbytte (learning outcomes) for praktikken

Forventet omfang: 1 side

I universitetslagen stadgas att till varje universitet med lärarutbildning hör ett tillräckligt antal övningsskolor för undervisningsövningar (grundläggande undervisning, förskoleundervisning samt gymnasieundervisning) och utveckling av lärarutbildningen. (Finlex, 645/1997, 38§).

De yttre praktiska förutsättningarna för att integrera pedagogik i teori och praktik är mycket goda tack vare övningsskolornas integrering i universiteten. Praktikperioder genomförda vid en övningsskola innebär ett trepartssamarbete där universitetets lärare, övningsskolans lärare och studerande samverkar.

En nationell strävan och rekommendation inför Bologna reformeringen var att praktikens omfattning skulle vara 20 ECTS inom varje lärarutbildning. Eftersom lagstiftningen inte stadgat specifikt om praktikens omfattning ankommer besluten om praktikens omfattning respektive universitet. Även här kan noteras att praktikens upplägg varierar från universitet till universitet och mellan utbildningarna inom ett universitet. Den praktik (här: undervisningsövning) som ingår i lärarutbildningarna och som direkt är knuten till lärarprofessionen ingår i regel i de behörighetsgivande (60ECTS) pedagogiska studierna för lärare.

Praktiken anordnas i huvudsak vid en övningsskola men kan även, då det anses ändamålsenligt, anordnas vid en såkallad fältskola, d.v.s. en kommunal skola.

Klasslärarutbildningen

I klasslärarutbildningen ingår 20 ECTS handledd praktik varav tre praktikperioder á 5 ECTS ingår i Bachelorsexamen och en á 5 ECTS ingår i Mastersexamen.

I den *Inledande praktiken*, vilken anordnas i fältskolor, är syftet att studerande ska byta perspektiv från elev- till lärarroll. Praktikperioden är integrerad med en allmändidaktiskt inriktad kurs. Den *Grundläggande praktiken* anordnas vid övningsskolan. Syftet med praktiken är att studerande ska planera, förverkliga och utvärdera undervisning. Praktikperioden är integrerad i en didaktiskt inriktad kurs (Att organisera elevers lärande) och studerande handleds av både ämnesdidaktiker från lärarutbildningen och övningsskolans lärare.

Den tredje av praktikperioderna, *Biämnepraktiken*, är knuten till studerandes andra biämne och anordnas vid övningsskolan. Syftet med praktiken är att studerande ska tillämpa både ämnes- och didaktikkunskaper i biämnet. Studerande handleds av ämnesdidaktikern i biämnet samt övningsskolans lärare. Den fjärde praktikperioden, *Avslutande praktik*, hör till de fördjupade studierna i pedagogik och ingår i Mastersexamen. Syftet med praktiken är att studerande självständigt ska sköta större helheter och tänka samman lärandesituationen. I denna praktikperiod agerar den studerande utan ämnesdidaktisk handledning.

Utöver dessa obligatoriska praktikperioder har studerande möjlighet att välja en valfri praktikperiod (ingår i de valfria studierna). Genom denna valfria praktik bereds studerande möjlighet att hålla undervisningsövningar enligt önskat intresseområde.

Speciallärarutbildningen

I speciallärarutbildningen ingår 20 ECTS handledd praktik varav två praktikperioder á 5 ECTS ingår i examen på Bachelornivå och två á 5 ECTS ingår i examen på Mastersnivå.

I den *Inledande praktiken*, som anordnas i fältskolor, är syftet att studerande ska byta perspektiv från elev- till lärarroll och bekanta sig med speciallärarens mångfacetterade arbetsuppgifter. Praktikperioden är integrerad i en allmändidaktiskt inriktad kurs. Den *Grundläggande praktiken* anordnas vid övningsskolan. Syftet med praktiken är att studerande ska utveckla

förmågan att planera, förverkliga och utvärdera specialundervisning för elever inom den grundläggande utbildningen (F-9) med fokus på läs-, skriv- och matematiksvårigheter. Den tredje av praktikperioderna, *Biämnepraktiken*, är knuten till studerandes biämne (Grundskolans ämnen och ämneshelheter) och anordnas vid övningsskolan. Syftet med praktiken är att studerande ska få ökad beredskap att arbeta i team/arbetslag med klasslärare. Studerande handleds av ämnesdidaktiker i biämnet, specialpedagoger samt övningsskolans lärare. Syftet med den fjärde praktikperioden, *Avslutande praktik* är att studerande självständigt planerar, genomför och utvärderar undervisning för eller handledning av elever inom specialundervisningen. Dessutom förväntas studerande ta del av elevvårdsarbete och samarbetet med föräldrar.

Ämneslärarutbildningen

I ämneslärarutbildningen ingår 16-20 ECTS handledd praktik varav en praktikperiod á 5 ECTS ingår i examen på Bachelor-nivå och tre praktikperioder ingår i examen på Master-nivå. Tre av praktikperioderna (en på Bachelor-nivå och två på Master-nivå) genomförs vid övningsskolan som handledd praktik. En praktikperiod genomförs vid en fältskola.

Yrkeslärarutbildningen

För yrkeslärarstuderande finns ingen övningsskola utan praktikperioderna genomförs i yrkesutbildande läroanstalter. Praktikens andel av de pedagogiska studierna är 6-10 ECTS och fastställs beroende av bransch och studerandes tidigare erfarenhet av undervisning.

4.9 Kobling mellem teori og praksis

Beskriv og vurder koblingen mellem de teoretiske fag (undervisningsfagene, fagdidaktikken og de pædagogiske fag) og praktiken. Stilles der fx krav om at forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktiken sker i samarbejde med de pædagogiske fagområder og de relevante undervisningsfag.

Forventet omfang: 1 side

Beskriv endvidere relationen mellem teorilærere (undervisningsfag, fagdidaktik og pædagogiske fag) og praktiklærere, fx graden af samarbejde mellem de to lærergrupper.

Forventet omfang: 1 side

Koppling mellan å ena sidan undervisningsämne, ämnesdidaktik och pedagogik och å andra sidan praktik

Den centrala frågan inom lärarutbildningen handlar om hur man "på ett ändamålsenligt sätt kan förbereda framtida lärare för att stöda barns och ungdomars fostran och lärande" (Hansén, Sjöberg, Eklund-Myrskog, 2004, 143). Å ena sidan bör individen stå i blickfånget, å andra sidan ska lärarutbildningen också svara mot samhällsliga mål och prioriteringar. Lärarutbildningen ska ge läraren de nödvändiga kunskaper och färdigheter han/hon behöver för sitt handlande i klassrum, skola och en lokal kontext. "I didaktikens brännpunkt inom lärarutbildningen ligger mötet mellan teori och praktik" (ibid.). De teoretiskt orienterade kurserna innehåller kunskap utifrån vetenskaplig grund, och förståelse för det praktiska handlandet. Det praktiska handlandet kan dels utgå från den teoretiska grunden, dels ge underlag för teoriutveckling. Lärande genom handlande är en nödvändig del av lärarens yrkeskvalificering. Relationen mellan teori och praktik har alltså en central position i lärarutbildningen.

Teorin tjänar som underlag för ett reflektivt didaktiskt handlande. I undervisningsövningarna praktiserar man den kunskap som genererats genom forskning. Pedagogisk praktik innebär att man löser problem i konkreta vardagssituationer, t.ex. i ett klassrum. Den nuvarande lärarutbildningen innehåller både teoriförankrade kurser och praktikperioder, men detta är egentligen inte ändamålsenligt. I stället borde teorin och praktiken sammanföras inom samma kurshelheter och med samma lärarkrafter (Hansén, Sjöberg, Eklund-Myrskog, 2004, 152).

Något förenklat kan såväl teorin som praktiken fram till 1970-talet beskrivas som normativ. Under perioden 1970-1990 eftersträvades objektiv teori och normativ praktik. Från 2000-talet

har teorin och praktiken alltmer kommit att närma sig varandra. Man kan tala om en praktisk teori och en teoretisk praktik. Pedagogik på didaktisk linje innebär ett nätverk av aktiviteter, som inkluderar både teoretiskt deskriptiva och praktiskt normativa perspektiv. Därtill borde samhällsrelevansen inbegripas i teori- och praktikrelationen. Lärarutbildningen ska kunna påverka den samhälleliga praktiken.

Innan klasslärarutbildningen i Finland överfördes till universiteten ansågs det att lärarutbildningen framför allt skulle vara praktisk, d.v.s. erfarenhets- och handlingsorienterad. Det som idag eftersträvas är dock den nödvändiga integrationen av vetenskaplig utbildning och yrkesutbildning. Blivande lärare ska utarbeta en masteravhandling, d.v.s. ett självständigt forskningsarbete byggt på vetenskapliga principer, och teori ingår i praktiken vid övnings- och fältskolor. I det praktiska handlandet strävar man efter ett samspel med den pedagogiska kunskapsutvecklingen, och praktiska aspekter ingår i kurserna vid universitetet.

Relationen mellan lärare i teoretiska ämnen och lärare i praktiska ämnen

Till ett universitet som ordnar lärarutbildning hör ett tillräckligt antal övningskolor för undervisningsövningar och utveckling av lärarutbildningen (Finlex, 645/1997). En del praktikperioder utförs också vid fältskolor, d.v.s. kommunala skolor. Praktiken handleds av behöriga lärare i skolorna (jfr avsn. 2.7). En vanlig skiljelinje inom lärarutbildningen är att teorin undervisas vid universitetsinstitutioner och praktiken är förlagd till övningskolor och fältskolor (Sjöberg & Hansén, 2006a, 134).

Distinktionen mellan teori och praktik har kanske upprätthållits av praktiska orsaker. Den har dock kommit att få stora konsekvenser för lärarutbildningens utformning med avseende på organisation, struktur och innehåll. Dagens finländska lärarutbildning sker i ett trepartssamarbete mellan en lärarstuderande, didaktikern vid universitetet och handledaren vid övningskolan. En fjärde part är handledare vid kommunala fältskolor. Didaktiker vid universitetet fokuserar på det akademiska perspektivet och läroplanen inom lärarutbildningen. Handledare vid övningskolan och vid fältskolor fokuserar på pedagogiken i skolan och den egna skolans läroplan. Lärarstuderande måste känna till båda planerna och arbeta för att uppnå de mål som ställs upp i dem båda).

5 Beskæftigelsesforhold

Denne del af studiet er orienteret mod dimittendernes beskæftigelsesforhold (employment), herunder udbud og efterspørgsel af lærere og lærernes ansættelsesmuligheder og lønforhold.

Analyserne og komparationerne på dette område vil basere sig på tilgængelige kvantitative data i hvert af de nordiske lande, det vil sige tal fra nationale statistikagenturer, ressourceregnskaber eller lignende.

5.1 Opsummering af afsnittet

Formuler på baggrund af de oplysninger der præsenteres i dette temas enkelte afsnit en opsummering af de mest centrale nationale trends i relation til læreruddannelsen/(erne) og dimittendernes arbejdsmarked. Opsummeringen skal pege på de valgte eller mulige løsninger der fokuseres på nationalt.

Forventet omfang: 1 side

Landet genomgår regionala befolkningsförändringar vilket betyder att behovet av lärare i södra Finland, dvs. i huvudstadsregionen ökar och till följd av den växande kulturella mångfalden i skolorna behövs flera lärare med invandrarbakgrund.

Olika indikator kan användas vid bedömningen av yrkets status exempelvis söktrycket till utbildningen. Lärarutbildningen attraherar många sökande som tävlar om studieplatser, särskilt i fråga om utbildningen av klass- och speciallärare. En annan indikator gäller yrkens popularitet bland ungdomar. I exempelvis gallupundersökningar har lärarutbildningen i allmänhet placerat sig högt vilket också återspeglas i söktrycket.

Av tradition har lärare varit relativt trogna sitt yrke. I dag pågår emellertid en förändring som innebär att flykten från läraryrket har ökat, särskilt i storstäderna. Lärutbildningen brukar beskrivas som polyvalent vilket betyder att de utbildade får en bred kvalificering som lämpar sig för olika yrken.

Lönevillkoren variera relativt mycket mellan olika lärargrupper även om försök görs för att utjämna skillnaderna. Generellt sett gäller att gymnasielärare och rektorer ligger högst medan barnträdgårdslärarna ligger lägst.

5.2 Udbud og efterspørgsel af lærere

Angiv i nedenstående skema antallet af dimittender pr. år samt beskæftigelsesgraden for dimittender i lærerprofessionen pr. årgang:

Beskriv og vurder endvidere arbejdsløsheden blandt lærere i perioden 2003-2007.

Beskriv og vurder herefter udviklingen i efterspørgslen efter lærere. Inddrag gerne prognoser og undersøgelser mv.

Forventet omfang: 1 side

Utbud av lärare

Klasslärarutbildning anordnas på finska av Helsingfors universitet, Åbo universitet, Uleåborgs universitet, Jyväskylä universitet, Joensuu universitet och Lapplands universitet. Klasslärarutbildning anordnas på svenska av Åbo Akademi. Dessa universitet, med undantag av Lapplands universitet, anordnar även barnträdgårdslärodbildning. Vid ansökning till de finska klass- och barnträdgårdslärodbildningarna tillämpas gemensam ansökan.

Tabel 8
Sökande till klasslärarutbildning 2001-2002

	Sökande	Godkända	Mottagit studieplats
Finskspråkigt universitet	5 363	755	697
Åbo Akademi	250	86	77

Andelen nyutexaminerade sökande och godkända studenter är procentuellt sett klart större till den svenska utbildningen än till den finska. (Jfr 39 % godkända antagna nyutexaminerade studenter på svenska medan motsvarande procentuella andel på finska är 10 %).

Tabel 9
Sökande till klasslärarutbildning 2005-2006

	Sökande	Godkända	Mottagit studieplats
Finskspråkigt universitet	4 671	764	701
Åbo Akademi	307	80	70

Andelen kvinnor bland sökande till den finskspråkiga klasslärarutbildningen är i genomsnitt 80 %. Andelen kvinnor bland sökande till den svenskspråkiga lärodbildningen är i genomsnitt 75 % av de sökande.

Regeln för antagning till lärodbildning är att studerande antas till ett huvudämne och inte till en lärodbildning. Barnträdgårds- och klasslärare antas dock direkt till lärodbildning. Eftersom universiteten i Finland blir tilldelade en examensmålsättning som skall uppfyllas görs inte en uppdelning av examina enligt utbildningsinriktning. Avbrottsprocenten från lärodbildningar är allmänt sett förhållandevis låg även om det är svårt att få en samlad statistik. Som exempel kan nämnas att avbrottsprocenten vid den svenskspråkiga klasslärarutbildningen ligger på ca 4 % för perioden 1979-1995. Därför betyder att andelen antagna klasslärarstudenter kan ses som riktgivande för utexamineringen.

Efterfrågan på lärare

I promemorian *Lärodbildning 2020* (2007) framhålls att i de kvantitativa målsättningarna för lärodbildningen bör det faktum beaktas att landet genomgår regionala befolkningsförändringar och att behovet av lärare i södra Finland, dvs. i huvudstadsregionen hela tiden växer. Dessutom ökar den kulturella mångfalden i skolorna vilket betyder att behovet av lärare med invandrabakgrund också ökar.

Kartläggningar av lärodbildningen och därmed behovet av lärare görs nationellt med 3-4 års mellanrum. Arbetskraftsbyrån (jfr arbetsförmedling) gör bedömningen att arbetslösheten är mycket liten bland lärare och att sysselsättningssituationen för lärare i Finland är utmärkt i framtiden. För vissa ämnen, främst matematiska ämnen och en del språk, utgörs hotet snarast av brist på behöriga lärare. Brist på behöriga lärare råder också inom utbildningen i vissa yrkesämnen såsom teknik, kommunikation och byggbranschen. (Jfr *Ammattinetti*.)

5.3 Beskæftigelses- og ansættelsesforhold

5.3.1 Lærernes ansættelsesforhold.

Angiv i nedenstående skema lærernes overordnede ansættelsesforhold.

Tabel 10
Ansættelsesforhold (procent)

Niveau	Fastansatte	Midlertidigt ansatte	Fuldtidsansatte	Deltidsansatte
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)				
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)				
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)				

Oplys hvilken definition af henholdsvis 'fastansat', 'midlertidigt ansat', 'fuldtidsansat' og 'deltidsansat' der anvendes i ovenstående tabel.

5.3.1 Lærernas anstillingsforhold

I de finlandske skolerne håndteres undervisningen af ordinære tjensteindehavere, timlærere i hovedsagssyssel i tilsvarende anstillingsforhold, timlærere i hovedsagssyssel i tidsbunden arbejdsforhold og timlærere i bisyssel. Såvidt en tjenste saknar ordinære tjensteindehavere skjøttes tjensten tidsbundet af en såkaldt interimistisk håndtaker. Om en lærer er tjenstledig anstilles en tidsbunden vikarierende lærer for undervise. For hver heltidsanstaldt lærer krævs mindst 16 timer undervisning. Såvidt undervisningen understiger 16 timer benævns læreren timlærer i bisyssel.

Anledningen til de såkaldte interimistiske (tidsbunden) anstillingerne på ordinære tjenester kan være flere:

- den anstaldte læreren er anstaldt på prøvetid for en ordinære tjenste
- den anstaldte læreren saknar behøriget for tjensten
- tjensten er indragningshotet og kommunen anstaller lærer for begrænset tid (orsak kan være sjunkende elevantal, indragning af skole etc.)

I nedanstående tabeller angives lærernas anstillingsforholdene enligt en undersøgning som gjordes 2005 (Kumpulainen & Saari, 2005).

Tabel 11
Anstillingsforholdene inden den grundlæggende uddannelsen 2005

anstillingsforhold	Antal	andel i %
Rektorer	1 042	3 %
Lektorer	12 735	32%
Førskole- og klasslærere	17 840	44 %
Specialklasse- og speciallærere	4 844	12 %
Invandrarlærere	178	0 %
Timlærere i hovedsagssyssel	3 743	9 %
Totalt	40 382	100 %

Kilde: Kumpulainen & Saari 2005

Udover lærerne i heltidssyssel findes 716 timlærere i bisyssel. Opgifter om anstillingsforhold saknas for 7 lærere.

Tabel 12
Anställningsförhållanden inom gymnasieutbildningen 2005

anställningsförhållande	Antal	andel i %
Rektorer	393	6 %
Lektorer	5 456	79 %
Invandrarlärare	17	0 %
Timlärare i huvudsyssla	1 017	15 %
Totalt	6 883	100 %

Utöver lärarna i heltidssysselsättning finns 386 timlärare i bisyssla. Uppgifter om anställningsförhållande saknas för 4 lärare.

Antal egentliga undervisningstimer
Angiv i nedenstående skema det aftale/ lovbestemte antal egentlige undervisningstimer.

Tabel 13
Antal undervisningstimer om ugen

Niveau	Antal egentlige undervisningstimer
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)	18-24 (beroende på nivå och ämne)
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)	16-23 (beroende på ämne)
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	18-23

Undervisningstimer og forberedelsestimer
Angiv i nedenstående skema det aftalebestemte antal forberedelsestimer per undervisningstime.

Tabel 14
Antal forberedelsestimer per undervisningstime

Niveau	Antal forberedelsestimer per undervisningstime
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)	
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)	
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	

Inga uppgifter. Enligt gällande tjänste- och arbetskollektivavtal i Finland beräknas endast undervisningstimmar och särskilda arbetsuppgifter vilka kan omräknas till undervisningsskyldighet.

Antal fag
Beskriv og vurder om lærerne typisk underviser i få eller mange fag.

Forventet omfang ½ side

Undervisningsskyldighet
Undervisningsskyldigheten för klassundervisning eller specialundervisning i grundläggande utbildning är följande:

Förskollärartjänst	23 timmar
Klasslärartjänst	24 timmar
Speciallärartjänst	24 timmar
Specialklasslärartjänst	22 timmar
Ämneslärartjänst (ämnesberoende)	
- modersmål och litteratur	18 timmar
- andra inhemska och främmande språk	20 timmar

- matematik, fysik, kemi, informations- teknik, bildkonst och musik, religion, livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, huslig ekonomi	21 timmar
- merkantila ämnen, hälsokunskap, biologi, geografi	23 timmar
- textil- och teknisk slöjd, gymnastik, jord- och skogsbruk, trädgårdsskötsel, elevhandledning	24 timmar
- övriga ämnen	23 timmar

Undervisningsskyldigheten för undervisning i gymnasieutbildningen är följande:

Ämneslärartjänst (ämnesberoende)	
- modersmål och litteratur	16 timmar
- andra inhemska och främmande språk, informationsteknik	19 timmar
- matematik, fysik, kemi, bildkonst, musik	20 timmar
- religion, livsåskådningskunskap, psykologi, filosofi, historia, samhällslära, biologi, geografi	21 timmar
- studiehandledning, huslig ekonomi, textil- o. teknisk slöjd,	22 timmar
- gymnastik, hälsokunskap, andra tillvalsämnen	23 timmar

Undervisningsskyldigheten kan enligt tjänste- och arbetskollektivavtalet minskas av olika skäl. Om en lärare arbetar vid flera skolor (ambulerande lärare) minskas undervisningsskyldigheten såvida avståndet mellan skolorna överstiger en kilometer. Uppdrag som föreståndare/rektor för en eller flera skolor sänker undervisningsskyldigheten. Därutöver kan lärare få reducerad undervisningsskyldighet utgående från särskilda arbetsuppgifter såsom skötsel av bibliotek, skötsel av samlingar, ordnande av musikframträdanden, klassföreståndaruppgifter etc. (Holmlund, 2008.).

Enligt gällande tjänste- och arbetskollektivavtal i Finland beräknas endast undervisningstimmar och särskilda arbetsuppgifter vilka kan omräknas till undervisningsskyldighet.

5.3.2 Fastholdelse i lærerprofession

Angiv i nedenstående skema det gennemsnitlige antal år en lærer er ansat inden for lærerprofessionen.

Hvis data ikke er tilgængelig, kan de lærerstuderendes baggrund beskrives på baggrund af gennemførte undersøgelser.

Tabel 15
Gennemsnitligt antal år i lærerprofessionen

Niveau	Gennemsnitligt antal år i lærerprofessionen
Grundskoleniveau (kl.trin 1-9)	
Alment gymnasialt niveau (kl.trin 10-12)	
Erhvervsfagligt niveau (kl.trin 10-12)	

Oplys hvilke dimittendårgange/årstal oplysningerne i ovenstående tabel baserer sig på.

Beskriv endvidere andelen af lærere der fortsat er beskæftiget inden for professionen henholdsvis 1 år og 5 år efter endt uddannelse. Inddrag hvis muligt undersøgelser der viser årsagerne til at lærerne henholdsvis søger væk fra professionen og vælger at blive.

Forventet omfang: ½ side

5.3.2 Trohet till lærerprofessionen

Statistikcentralen undersøgte, på oppdrag av Opetusalan ammattijärjestö (OAJ), var lärare utexaminerade åren 2001-2003 arbetade. Enligt uppgifter från statistikcentralen har flykten från lärarprofessionen ökat under 2000-talet. I genomsnitt lämnar fler än var femte lärare sin profession efter några års arbete efter utexamineringen. I huvudstadsregionen lämnar nästan var tredje lärare professionen efter några års arbete efter examen. (Jfr OAJ *Lehdistötiedote*, 9.8.2007.)

5.4 Lærerstuderendes valg af undervisningsfag (linjefag)

Beskriv for perioden 2003-2007 de studerendes valg af linjefag, herunder sammenhængen mellem de lærerstuderendes valg af undervisningsfag og skolernes behov for lærere inden for de forskellige fag.

Beskrivelsen kan udover data om de studerendes valg af undervisningsfag fx tage udgangspunkt i andelen af lærere som underviser i deres linjefag og/eller hvor stor en del af undervisningen der varetages af lærere med linjefag i det pågældende fag.

Forventet omfang: 1 side

Regeln för ämneslärarutbildningen inom de finländska universiteten är att en sökande till universitetsutbildning i första hand ansöker om att bli antagen till studier i ett huvudämne. Efter antagningen har studerande möjlighet att pröva sin lämplighet för läraryrket. Då en studerande skapar sin individuella studieplan ska alla delar i den blivande examen planeras och organiseras. Utöver valet av huvudämne och biämnet pedagogiska studier för lärare, väljer en studerande ofta ett annat undervisningsämne som biämne. Diskussioner förs om att utveckla den såkallade direktantagningen till lärarlinjer bl.a. för att redan i ett tidigare skede kunna dimensionera studerande utgående från fältets lärarbehov.

5.5 Lønforhold

Beskriv og vurder lærernes nuværende lønforhold.

Beskrivelsen kan udover relevante nationale data og undersøgelser inddrage analyserne i OECD-rapporten "Teachers Matter" (OECD 2005, kap. 3.3.2: Salaries)

Forventet omfang: ½ side

Löneutvecklingen för olika lärarkategorier under åren 2003-2006 (totalinkomster beräknade för oktobermånad för respektive år) framgår av Kommunala arbetsmarknadsverkets broschyr *Lönerna och personalen* (2008). Procentangivelserna i tabellen är manuellt uträknade som reella löneförändringar från ett år till ett annat.

Tabel 16
Lärarnas löneutveckling

lärarkategori	2003	2004	2005	2006
Gymnasieektor	4264	4388 (+2,9%)	4486 (+2,2%)	4600 (+2,5%)
Lektor i grundskolan	2837	2973 (+4,7%)	3157 (+6,2%)	3239 (+2,6%)
Klasslärare	2514	2598 (+3,3%)	2805 (+8,0)	2872 (+2,4%)
Barntädgårdslärare	1859	1941 (+4,4%)	2012 (+3,7%)	2068 (+2,8%)

Kilde: *Lönerna och personalen*, 2008

Nedan presenteras en tabell med uppgifter om den reella löneutvecklingen där staten, kommunen och privata sektorn är arbetsgivare för att få ett jämförelsetal till lärarnas löneutveckling. Uppgifterna är tagna från statistikcentralens uppgifter om löner och arbetskraftskostnader.

Tabel 17
Den generella löneutvecklingen

arbetsgivare	2003	2004	2005	2006
Stat	3,4 %	3,8 %	2,8 %	1,8 %
Kommuner	2,8 %	3,8 %	3,3 %	1,4 %
Privata	3,1 %	3,5 %	3,0 %	1,4 %

Kilde: Statistikcentralen; http://www.tilastokeskus.fi/til/pal_sv.html

Vid en jämförelse av löneutveckling generellt inom den kommunala sektorn, till vilken även den anställda undervisningspersonalen i regel hör, kan man dra slutsatsen att lärarlönernas utveckling överstiger kommunernas genomsnittliga reella löneutveckling. Även vid en jämförelse med den genomsnittliga reella löneutvecklingen för statligt anställda och anställda inom den privata sektorn kan man konstatera att lärarlönerna har en mer positiv löneutveckling.

5.6 Læreruddannelsens status i samfundet

Beskriv og vurder læreruddannelsen/(erne)s status i samfundet med udgangspunkt i besvarelsen af de tidligere afsnit som fx rekruttering, lønforhold og beskæftigelses- og ansættelsesforhold.

Forventet omfang: 1 side

Ingen direkt forskning har gjorts om lärarutbildningens status i det finländska samhället men det finns indikatorer som tyder på att lärarutbildningen uppfattas som attraktiv. En indikator som kan användas vid bedömningen yrkets status gäller söktrycket. Som utredningen ovan visar har lärarutbildningen attraherat många sökande vilket innebär konkurrerar om studieplatser, särskilt klass- och speciallärare. Av sökande till klasslärarutbildning (2001-2002) antogs till den finska utbildningen 13 % och 32 % till den svenska (Tabell H). En annan indikator gäller undersökningar om olika yrkens attraktivitet. Våren 2004 gjordes en gallup på uppdrag av den största finska dagstidningen Helsingin Sanomat om bl.a. yrken som finländska abiturienter kunde tänka sig att utbilda sig för. Eleverna gjorde sina val bland 37 yrken. De 10 mest attraktiva yrkena enligt gallupen var lärare (26%), diplomingenjör (19%), psykolog (18%), designer (18%), konstnär/musiker och bildkonstnärer etc.(18%), ingenjör (17%), forskare (17%), informatör/yrken med informationsbehandling (16%), arkitekt (15%) och redaktör (15%).

Appendiks A

Referencer

Litteratur och webbresurser

Ammattinetti. Arbetskraftsbyråns portal för information om yrken och yrkesområden, tillgänglig på www.ammattinetti.fi/c/portal/layout?p_1_id=1.2, endast på finska [hämtad 180908].

Ansökningsguide 2008. Åbo Akademis ansökningsguide, tillgänglig på <https://www.abo.fi/student/ansokningsguide> [hämtad 180908].

Bolognaprocessen. Undervisningsministeriet, artikel tillgänglig på <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/bologna/index.html?lang=sv> [hämtad 180908].

Finlex. *Finlands författningssamling*, <http://www.finlex.fi>

- 486/1986, Förordning om lärarutbildning, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1986/19860486> [hämtad 180908]
- 309/1993, Förordning om behörighetsvillkoren och uppgifterna för högskolornas personal, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/1993/19930309> [hämtad 180908]
- 1083/1995, Förordning om ändring av 3 och 4 §§ förordningen om behörighetsvillkoren och uppgifterna för högskolornas personal, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/1995/19951083> [hämtad 180908]
- 645/1997, Universitetslag, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1997/19970645> [hämtad 180908]
- 115/1998, Universitetsförordning, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980115> [hämtad 180908]
- 628/1998, Lag om grundläggande utbildning, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980628> [hämtad 180908]
- 629/1998, Gymnasielag, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980629> [hämtad 180908]
- 630/1998, Lag om yrkesutbildning, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980630> [hämtad 180908]
- 633/1998, Lag om grundläggande konstundervisning, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980633> [hämtad 180908]
- 811/1998, Förordning om yrkesutbildning, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980811> [hämtad 180908]
- 986/1998, Förordning om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980986> [hämtad 180908]
- 327/2000, Statsrådets förordning om ändring av förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2000/20000327> [hämtad 180908]
- 351/2003, Yrkehögskolelag, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2003/20030351> [hämtad 180908]
- 352/2003, Statsrådets förordning om yrkehögskolor, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030352> [hämtad 180908]
- 356/2003, Lag om yrkespedagogisk lärarutbildning, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030356> [hämtad 180908]
- 357/2003, Statsrådets förordning om yrkespedagogisk lärarutbildning, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030357> [hämtad 180908]

- 358/2003, Statsrådets förordning om trafikläraryrket, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2003/20030358> [hämtad 180908]
- 715/2004, Lag om ändring av universitetslagen, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2004/20040715> [hämtad 180908]
- 794/2004, Statsrådets förordning om universitetsexamina, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2004/20040794> [hämtad 180908]
- 272/2005, Lag om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2005/20050272> [hämtad 180908]
- 672/2005, Lag om anordnande av studentexamen, tillgänglig på <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2005/20050672> [hämtad 180908]

Hansén, S-E., Sjöberg, J, Eklund - Myrskog, G. (2004). Pedagogiken i lärarutbildningen – perspektiv på en kärnstoffsanalys. I M Lundvist & C Öhberg (red.) *Det synliga barnet. Praktiska och teoretiska perspektiv på pedagogiken. Festskrift tillägnad Marita Lindahl*. Rapport från Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi, Nr 9/2004, s. 141-156.

Holmlund, C. (2008). Gällande tjänste- och arbetskollektivavtal. Bilaga till tidningen *Läraren*, nummer 14/2008.

Jakku-Sihvonen, R. & Niemi, H. (2006) (eds.). *Research-based Teacher Education in Finland – Reflections by Finnish Teacher Educators*. Kasvatusalan tutkimuksia – Research in educational sciences 25. Samfundet för Pedagogisk Forskning i Finland.

Jakku-Sihvonen, R & Niemi, H. (2006). The Bologna process and its implementation in teacher education. I R Jakku-Sihvonen & H Niemi (eds.) *Research-based Teacher Education in Finland – Reflections by Finnish Teacher Educators*. Kasvatusalan tutkimuksia – Research in educational sciences 25. Samfundet för Pedagogisk Forskning i Finland, s. 17-29.

Jakku-Sihvonen, R, Tissari, V & Uusiautti, S. (2007). *Valtakunnallinen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kehittämisprojekti (Vokke). Vokke-projektin toimintasuunnitelma ja toimintakertomus 2003-2006*. Vokke-projekti, käyttäytymistieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto, tillgänglig på http://www.helsinki.fi/vokke/Toimintasuunnitelma/TS_020207vt.pdf, endast på finska [hämtad 180908].

Jusslia, J & Saari, S. (2000) (eds). *Teacher Education as a Future-moulding Factor. International Evaluation of teacher Education in Finnish Universities*, och

Kumpulainen, T & Saari, S, toim. (2005). *Opettajat Suomessa 2005. Lärarna i Finland 2005*. Utbildningsstyrelsen.

Lahtinen, A-M. (2003) (ed.). *Final Report on the Evaluation of the Faculty of Education. Evaluation of the Quality of Education and the Degree Programmes of the University of Helsinki*.

Luokanopettajankoulutuksen yhteishakulomake 2008. Gemensam antagning till klasslärarutbildning, VAKAVA, tillgänglig på <http://www.helsinki.fi/behav/vakava/LO-haku%202008-1d.pdf>, endast på finska [hämtad 180908].

Lämsä, Ä. & Saari, S. (2000) (toim.). *Portfoliosta koulutuksen kehittämiseen. Ammatillisen opettajankoulutuksen arviointi*,

Lärarutbildning 2020 (2007). Undervisningsministeriet. Utbildnings- och forskningspolitiska avdelningen. Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2007:44.

Lönerna och personalen (2008). Kommunala arbetsmarknadsverkets broschyr, tillgänglig på <http://www.kommunarbetsgivarna.fi/files/577B07B3303B49D3B99AD55DC63DAF44> [hämtad 180908].

OAJ *Lehdistötiedote*, 9.8.2007. Opetusalan ammattijärjestö, OAJ:n tiedotteet 2007.
Niemi, H & Jakku-Sihvonen, R. (2006). Research-based teacher education. I R Jakku-Sihvonen & H Niemi (eds.) *Research-based Teacher Education in Finland – Reflections by Finnish Teacher Educators*. Kasvatusalan tutkimuksia – Research in educational sciences 25. Samfundet för Pedagogisk Forskning i Finland, s. 31-50.

RUH. Rådet för utvärdering av högskolorna, <http://www.kka.fi/?l=sv&s=1> [hämtad 180908].

Sjöberg, J & Hansén, S-E. (2006). Om utvecklad lärarkompetens – Relationen teori och praktik i lärarutbildningar. I A Bonäs & S Selander (red.) *Verklighet Verklighet. Teori och praktik i lärarutbildning*. Norstedts Akademiska Förlag, s. 134-148.

Sjöholm, K & Hansén, S-E. (2007). Dynamics of dichotomies in Finnish teacher education. I U Lindgren, ed. *A Nordic perspective in teacher education in a time of societal change*. Institutionen för svenska & samhällsvetenskapliga ämnen, Umeå Universitet, s. 45-64.

Universiteten 2000. Undervisningsministeriet, Utbildnings- och forskningspolitiska avdelningen.

Universitetens förvaltning, styrning och finansiering. Undervisningsministeriet, artikel tillgänglig på http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/yliopistokoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/?lang=sv [hämtad 180908].

Utbildningssystemet i Finland. Undervisningsministeriet, karta tillgänglig på http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutusjaerjestelmae/liitteet/sv_liitteet/Utbildningssystemet_i_Finland.pdf [hämtad 180908].

VAKAVA-koe 2008. Information om gemensam antagning, tillgänglig på http://www.helsinki.fi/behav/vakava/vakava_2008.htm, endast på finska [hämtad 180908].

VOKKE. *National-Level Coordination Project of Degree Programme Development in Teacher Training and the Sciences of Education*, tillgänglig på <http://www.helsinki.fi/vokke/english/index.htm> [hämtad 180908].

Länkar till finländsk lärarutbildning

Helsingfors universitet, <http://www.helsinki.fi/ktl/english/index.htm>

Tammerfors universitet, <http://www.uta.fi/tiedekunnat/kasv/english/departments.php>

Åbo universitet, <http://www.edu.utu.fi/en/>

Joensuu universitet, <http://www.joensuu.fi/kasvatus/english/>

Jyväskylä universitet, <http://www.jyu.fi/edu/en>

Uleåborgs universitet, <http://wwwedu oulu.fi/english/>

Lapplands universitet, <http://www.ulapland.fi/?depid=13877>

Åbo Akademi, <http://www.abo.fi/public/pf>

Haaga-Helia yrkeshögskola, <http://www.haaga-helia.fi/aokk>, endast på finska
Tavastehus yrkeshögskola, <http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/AOKK/English>

Jyväskylä yrkeshögskola, <http://www.jamk.fi/aokk>, endast på finska

Uleåborg yrkeshögskola, <http://www.oamk.fi/amok/english/>

Tammerfors yrkeshögskola,
http://www.tamk.fi/fi/WWWTAOKK/ammattillinen_opettajakorkeakoulu.html, endast på finska

Övriga länkar

KOTA-databasen, Undervisningsministeriet, <https://kotaplus.csc.fi/online/Etusivu.do?lng=sv>

Statistikcentralen, <http://www.tilastokeskus.fi>

VAKAVA [gemensam antagning till lärarutbildning],
<http://www.helsinki.fi/behav/vakava/index.htm>